

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

ILLUSTRERAD TIDNING

IDUN

FÖR · KVINNAN · OCH · HEMMET

N:r 49 (780).

LÖRDAGEN DEN 7 DECEMBER 1901.

14:DE ÅRG.

PRENUMERATIONSPRIS PR ÅR: IDUN KR. 6:— IDUNS PRAKTUFLAGA > 8:— IDUNS MODETIDN. MED PL. > 5:— IDUNS MODETIDN. UTAN PL. > 3:—	UTGIFNINGSTID: HVARJE LÖRDAG. LÖSNUMMERPRIS: 10 ÖRE.	REDAKTÖR OCH UTGIFVARE: FRITHIOF HELLBERG TRÄFFAS SÄKRÄST KL. 2—3. REDAKTIONSSEKR.: JOHAN NORDLING.	BYRÅ OCH EXPEDITION: KLARA S. KYRKO GATA 16, 1 TR. ÖPPEN KL. 10—5. ALLM. TEL. 61 47. RIKS 16 46.	KOMMISSIONÄRER ANTAGAS ÖFVER HELA LANDET PÅ ALL- DELES SÄRSKILDT FÖRMÄNL. VILLKOR. STOCKHOLM IDUNS KUNGL. HOFBOKTRYCKERI.
---	--	---	---	---

GREFVINNAN WACHTMEISTER OCH KULLA-GUNNARSTORP.

GREFVINNAN ELISABETH WACHTMEISTER, FÖDD VON PLATEN,
I SIN SALONG Å KULLA-GUNNARSTORP.

EFTER ETT NYSS FULLBORDADT OLJEFÄRGSPORTRÄTT AF ALBERT EDELFFELT. FOTO FÖR IDUN AF
ALFRED B. NILSON, HELSINGBORG.

SLOTTSFRUN, ELLER HVAD fransmännen benämna »la chatelaine», är ett ord, som ovillkorligen framkallar förnimmelser af gamla riddarballader, sjungna af en mjuk pageröst till en lutas diskreta ackompanjemang, eller bilden af ett vittrande klippburet fäste, tecknande sina turer och spetsgafflar mot en aftonhimmels guldgrund.

Men tillämpa vi begreppet på våra dagars lif, vika de romantiska synerna, och slottsfrun träder oss till mötes som de stora herresätenas härskarinna, den där ej längre sömmar i silke och guld under väntan på sin från kriget återkommande husbonde, utan visar sig vara en god, glad och strålande kvinna i modern kostym och tillika den präktigaste husmor, den ömmaste maka och sina underhåfvandes stöd och skydd.

En sådan slottsfru är det skånska herresätet Kulla-Gunnarstorps härskarinna, grefvinnan Elisabeth Wachtmeister, född v. Platen.

Anledningen, hvarför Idun just nu riktat offentlighetens uppmärksamhet på hennes nobla och sympatiska person, är det utsökt vackra porträtt af grefvinnan, vi äro i tillfälle att med hennes och konstnärens benägna tillåtelse här invid kunna meddela. Helt nyligen utfördt af den genialiske artisten Albert Edelfelt, hvilken för ändamålet under en tid vistats å Kulla-Gunnarstorp, och afsedt för herresätets tafvelgalleri, framställer det grefvinnan i en charmant toalett sittande vid ett af slottets fönster, genom hvilket man skönjer Sundet och det danska landets kontur.

Grefvinnan Elisabeth Wachtmeister härstammar både på fädernet och mödernet från stormansätter. Hennes farfar var nämligen Baltzar Bogislaus von Platen, Göta kanals genialiske skapare och grundläggare af Motala mekaniska verkstad. Fadern, Baltzar Julius Ernst von Platen, var den kände sjö- och utrikesministern, som i denna egenskap satt vid rådsbordet under tre olika konungars regering, nämligen Oscar I:s, Carl XV:s och Oscar II:s.

Han ingick äktenskap med Charlotte de Geer, enda dottern till excellensen greve Carl de Geer till Leufsta, och det var ur detta rika, lysande och ädla hem, som den unga Elisabeth von Platen trädde ut i lifvet.

Född den 25 juli 1834, ingick hon 1852 äktenskap med greve Axel Wachtmeister till Johanneshus, d. v. löjtnant vid lifgardet till häst.

Det unga paret bosatte sig på det Wachtmeisterska fideikommisset Wanås, beläget i en tacker skogstrakt i närheten af Kristianstad, och framlede där några år i landlig stillhet, hvarunder den unga grefvinna redan då genom sin hjärtegodhet och sina folkliga intressen förvärfvade sig sina underhafvandes oskrymtade kärlek.

Redan de första åren efter drottning Sofias ankomst till Sverige såsom hertiginna af Östergötland hade grefvinna Wachtmeister, under det hon med sin make till följd af hans riksdagsmannaskap tillbragte vintermånaderna i hufvudstaden, rika tillfällen att komma i personlig beröring med den unga furstinnan, vid hvilken hon snart fäste sig med hjärtats fulla hängifvenhet, under det hertiginna å sin sida omfattade henne med allt större sympati.

År 1890 utnämndes grefvinna Wachtmeister till drottningens statsfru, i hvilken egenskap hon tjänstgjorde till år 1898. Hennes make utnämndes strax efter konung Oscars tillträdande till regeringen till kabinettskammarherre och senare till öfverstekammarherre, hvarefter familjen skiftesvis varit bosatt i hufvudstaden, på Wanås och Kulla-Gunnarstorp, tills grefvinna, efter makens för något år sedan timade frånfälle, nu på allvar valt det ståtliga skånska herresätet till sitt hem.

Kulla-Gunnarstorp har länge varit ägdt af personer med sinne för skön konst.

Det var hit den på sin tid så kände konstskakaren greve Gustaf Adolf Sparre förde de vackra Sahlgrenska samlingarna, hvilka han betydligt förökade.

Efter änkegreffvinnan Sparres död såldes Kulla-Gunnarstorp till hans excellens greve de Geer till Leufsta, hvilken 1855 gjorde större delen af tafvelsamlingen till fideikommiss för sin dotterdotter, godsets nuvarande husfru.

Denna samling befinner sig numera på den Wachtmeisterska fideikommisssegendomen Wanås.

Grefvinna de Geer hyste stort intresse för de sköna konsterna och plögade ofta uppköpa konstverk och detta på en tid, då endast ett fåtal personer inom vårt land hade öppen blick för dylika ting.

Efter hennes död (1869) öfvergick Kulla-Gunnarstorp till hennes måg och dotter greffe och grefvinna von Platen.

Den förstnämnde, fästad vid England, i hvars flotta han tjänat som ung samt i hvilket land han senare som minister representerat sin monark, lät år 1864 på Kulla-Gunnarstorp påbörja uppförandet af ett slott i engelsk stil, i mycket erinrande om den engelska aristokratiens herresäten.

Slottets uppförande räckte i 11 år, och det blef färdigt först efter greffe von Platens 1875 inträffade död.

Änkegreffvinnan von Platen afstod kort därefter nämnda gods till sin dotter Elisabeth och hennes make öfverste kammarherren greve Axel Fredrik Wachtmeister till Wanås.

Välj det bästa. Intyg: Den bekantskap jag gjort med **Azymol** har varit uteslutande angenäm och vill jag särskildt framhålla dess utomordentligt angenäma och uppfriskande smak samt dess förmåga att upplösa fett och slamartade beläggningar å tänder och slemhinna, och uppfyller AZYMOL sålunda de fordringar man ställer på ett **det bästa** munvatten och kan sålunda med allt skäl rekommenderas.

Stockholm den 22 nov. 1899.

Henrik Welin,
legitimerad tandläkare,
lärare vid Karolinska Inst.
Tandläkareinstitution.

Det blef de unga ägarne beskärmt att fullborda slottets inre, så att detta för närvarande till fullo motsvarar dess ståtliga yttre.

Bland konstverken därstädes märkas tafvor af mästare sådana som Jan Steen, Neranus, Ruysdal, Hondekoeter, Vries och Winge samt porträtt af la Tour, Södermark, Troili och nu till sist Edelfelt — den senare i ofvanstående bild af Kulla-Gunnarstorps nuvarande slottsfru

ALBERT EDELFEIT Å KULLA-GUNNARSTORP: VID SKISSBOKEN. A. B. NILSON FOTO.

INDIFFERENTISM.

INDIFFERENTISM — likgiltighet. Hvar finns ett hemskare ord? Död! Ja, men det förra är just det senares ekvivalent på det andliga området. Den indifferenten har inga åsikter, inga intressen, inga förhoppningar eller farhågor utom sin egen inskränkta sfär. Han går omkring i världen som en levande död.

Han är icke elak, visst icke. Det är bara detta att han aldrig känner sig uppfordrad att ingripa, skulle hans förstånd eller hans hjärta än mana honom därtill. Det kan aldrig falla honom in att blanda sig i angelägenheter, som icke direkt angå honom själf, detta är hans stående ursäkt. För allt som sker, vore det än så beklagligt eller upprörande, har han endast en axelryckning och ett slappt: »ja, sådan är världen, det kan nu en gång icke ändras. Hvad kan väl jag göra åt den saken. Det onda sker, och att försöka hindra det vore lika gagnlöst som att söka hejda en skenande häst.» Men han glömmar, att den modige man, öfver hvilkens kropp den skenande hästen går, likväl i någon mån bidrager att hejda dennes lopp. Och han har aldrig tänkt på hvad verkan blefve, om hvarje enskild soldat före drabbningen sade sig själf: »Mitt skott mer eller mindre betyder intet, alltså skjuter jag icke.» Hvertill tjänade väl i sådant fall en hel armé? Men stå vi icke alla i ledet i lif-

Ännu en vecka!

Dagligen ingå nu anmälningar till »**Iduns nyårsönskningslista**», hvilken är afsedd att införas i **Iduns sista nummer** för i år och utgöra ett hela landet omfattande utbyte af nyårsönsknings.

På grund af därom uttalade önsknings utsträcka vi anmälningstiden till och med den 15 dennes.

Just nu

är alltså tiden inne för alla dem, som ännu ej »kommit sig för», ty ingen vill väl försumma detta enastående tillfälle att för den ringa afgiften af endast 1 krona sända fränder och vänner landet rundt en hjärtlig hälsning vid sekelskiftet. Ju fullständigare listan blir, dess intressantare för alla deltagare! Se för öfrigt det utförliga tillkännagifvandet i **Idun n:r 46!**

Sista anmälningdagen

den 15 december!

vets stora strid, kallade att slå ett slag för rätt och sanning, för tro och heder, och är det icke ett brott att stå med gevär för fot, när den store Överbefälhafvaren väntar att »hvarje man gör sin plikt!»

Hur kommer det sig, att den allmänna moralen i vår tid befinner sig på en så förfärande låg ståndpunkt? Hvarför se vi ännu trots stigande upplysning och allt allmännare bildning prof på så mycken verklig barbarism hos vårt folk? Hvarför tilltaga brotten? Man vore ju frestad att utropa: tiderna försämras och vi med dem! Det första tidningsblad, som faller oss i händerna, skall kunna bekräfta detta med mer än ett exempel.

Kommer det sig icke af att indifferentismens ande hvilar tungt öfver oss alla? Man är ju gärna med om att beskärma sig och klaga öfver tidens uselhet, men därvid förblir det. Själf kan man åtminstone fritaga sig från all skuld därtill! Och så följer den hedervärde medborgaren makligt med strömmen. Med honom glider hans familj, tack vare exemplets makt, och så följa samhället, folket, folken... Och emedan ingen enda hade mod att från början stäffa den, växer vägen af moralisk ruttenhet, tills den skyhög uppslukar allt.

Det är icke nog med att inse och erkänna, att det ligger en sanning häri. Enhvar måste känna och veta, att han eller hon är i sin mån ansvarig därför. Ty det är ju hvars och ens plikt mot Gud och samhället att göra det bästa möjliga af sitt lif på den plats, där han är ställd, och att af alla krafter motarbeta det ondas välde, hvarhelst det yppar sig. Där hvar och en i häglöshet drager sig undan, blir intet gjordt. Samarbeta, det är hvad som behöfs här som öfverallt, där ett verkligt storverk skall utföras.

Detta är ett kvinnornas blad, och om jag nu påstår, att indifferentism icke är den minsta af deras skötesynder, skola de väl tro mig då? Hur ofta hört och använt är icke detta uttryck: »Om jag vore *man*, skulle jag uppträda mot detta eller detta, men — hvad förmår en kvinna?» — Allt! Hur länge skall det alltjämt dröja, innan kvinnan lär sig inse, hvilken makt hon äger i all sin svaghet? När skall hon omsider upphöra att misströsta om sig själf och vakna upp för det faktum, att

»hvad stort, som världen såg,
verkats har af spåda krafter,
spända af en eldig häg.»

Tänk på det inflytande, hon har i sitt eget hem, i landets tusen hem, öfver mannen, öfver barn och tjänare, ett helt samhälle i smått. Ett inflytande, som växer och vidgas, tills

SOMATOSE

Erkändt bästa krafthöjningsmedel.

Ökar aptiten i hög grad. Erhålles på apotek.

hon icke ens ser dess slut, likt ringarna på den lugna vattenytan efter den sten, som kastats i sjön. Men är hon icke ofta för bekväm att använda det, ty hvad offerar hon icke gärna för husfridens skull?

Hur många kvinnor ha mod att, som en stor tänkare säger, »vända en spets mot världen, icke karaktärslöshetens passiva yta»? Hur ofta bidraga icke just de på ett indirekt sätt till den allmänna förslappade moralen? Det är kanske ibland ren tanklöshet, men lika ofta fruktan för konvensans tyranniska bud, som kommer kvinnan att göra sitt lif till en lögn, i det hon skenbart gillar hvad hon dock inom sig måste fördöma.

»Hvad skulle folk säga», om hon t. ex. iakttog en reserverad hållning gentemot en person, hvilken hon inom sig föraktar? Hon fortsätter således att betyga nämnda person sin aktning och bemöta denne som om ingenting händt. Och hvad blir följden? Dels den, att sådana, som bruka se upp till henne och lita på hennes omdöme, därpå låta sitt handlingssätt bestämmas, och dels den, att ifrågavarande person gör följande reflexion: »Jag ser, att man intet har att anmärka på mig, jag är fortfarande lika eftersökt och kan således saklöst fortsätta det lif, jag slagit in på.» Och detta enda exempel kan tillämpas på otaliga förhållanden i lifvet.

Men på detta sätt sänkes den moraliska nivån långsamt utefter hela linjen.

Och så har en kvinna så många kryphål att förskansa sig bakom. Man fordrar af henne ett mildt och behagligt väsen, man väntar af henne ett nära nog obegränsadt öfverseende med männen, och hon får framför allt aldrig synas hjärtlös. Det är ju, heter det, kvinnans höga privilegium att älska med något af den gudomliga förlåtande kärleken. För visso, men ingalunda är det hennes mission att öka släktets skuldregister genom att i strid med sitt eget samvete »gå med på allt» till sin omgifnings behag. Hon skall och får icke med slapp likgiltighet betrakta dåliga tendenser, skulle de än trifvas bland hennes närmaste. Just där fordras det mest mod och framför allt takt att älska med orätta vid dess rätta namn. Tolerans är ett ord med vacker klang, som hon gärna för på tungan, men alltför ofta går detta hand i hand med indifferentism. Och äfven tålmod och tolerans kunna gå för vidt. Hon får icke glömma, att det är den ädla hänförelsens icke mindre än renhetens heliga eld just hon är utkorad att hålla klart brinnande genom tiderna.

Skall ett instrument ljuda fulltonigt, fordras det ju att *hvarje* sträng står spänd. Slappnar en enda, ger den blott ett skärande missljud som fördärfvar hela melodien. Vi indifferentia människor äro idel sådana slappa strängar! Men skall då icke den tanken, att vi på så sätt själfva bidraga till dessa lifvets förfärande missljud, från hvilka vi så fariseiskt fritagit oss, rycka upp oss och komma oss att moraliskt spänna oss till det yttersta, på det den stora lifsmelodien ändtligen en gång må tona full och klar?

PEN.

KARL XI OCH SYSKOLAN. KULTURHISTORISK SKISS FÖR IDUN AF MILA HALLMAN.

DENNA TID på året är det roligt att gå och titta i butikfönsterna, i synnerhet sedan gasen blifvit tänd och skimret faller öfver de mångskiftande färgerna — ty jag tänker nu på sådana butikfönster, som visa

oss alstren af modisternas konstfärdighet eller brodösernas stiliserade blad och blommor mellan slingrande arabesker.

Från Drottninggatan—Klarabergsgatan slog jag så in på Hamngatan, och i själfva backen fastnade jag framför ett fönster, fullt med broderier. En och annan nyttig sak och lyxartiklar. Men hvad som egentligen fäste min uppmärksamhet var ett anslag om, att elever mottogos. Ett minne dök upp, ett tvåhundraårigt. Nå — jag är inte fullt så gammal, men kan dock få tala om minnen från den tiden. Denna moderna handarbetslärarinna hade en föregångerska här i Stockholm i slutet af sextonhundratalet, och det var denna ärevördiga fru, som framträdde för min inre syn.

Hon hette Anna Maria von Eberhard och var gift med en »capitain», om till lands eller vatten förmåler inte historien. Man kan antaga, att icke verksamhetslust ensamt, utan också behofvet att föröka inkomsterna för hemmet drifvit henne att öppna en »syskola», där borgarfamiljernas unga döttrar — och kanske äfven en och annan adelsjungfru — fingo lära sig förfärdiga »frantzar, spetzar och allehanda slags knytning». Och, som dylika artiklar rönt stor efterfrågan hos den tidens dampublik, hade de flitiga flickhänderna i hennes skola fullt upp att göra. Men den lilla jungfru Karin och Sara och allt hvad de hette voro barn af fattiga föräldrar, som ej hade råd att betala fru Anna så mycket för lärdomen, många voro fader- och moderlösa, hvilka genom sitt handarbete skulle försörja sig själfva. Och dessutom voro de ej färdiga genast, minsann! Det gick tid åt att lära sig de invecklade spetsmönstren och silkesbroderierna på de eleganta damernas klädningar. Så det var si och så med förtjänsten. Fru Anna hade lyckats intressera stadens allvarsamma magistrat för sitt vackra yrke till den grad, att hon fått så stor lokal hon behöfde upplåten hyresfritt i ett af stadens hus. Men så kom ett förargligt »Reglemente om Stadsens inkomster» och magistraten, som förut varit nådig, kom nu och fordrade, att hon skulle betala hyra. Det tyckte fru Anna var väl hårdt. Hon behöfde sin inkomst oafkortad, »af sina egne medel» kunde hon icke »hyra något huus». Hon klagade sin nöd i »Cammar- och Commerce Collegium». Herrarne i kammarkollegium voro vana att få höra alla möjliga klagovisor, men denna var nog inte fullt så ledsam och allvarlig som många andra de plågades med. Kanske fruktade de äfven för efterräkningar af sina egna fruar, om de icke behandlade syskolefrågan med den hänsyn dess vikt kräfde. De hänsköto saken till konungen, med relaterande af alla fakta. Och hvad Anna Maria von Eberhard och hennes elever önskade, för att inte säga fordrade, och stadens fruar och prydnadslystna unga flickor helt visst gillade, gick i fullbordan. I bref till kammarkollegium af den 22 juni 1695, undertecknad af *Carolus* och kontrasieradt af *C. Piper* bifalles fru Eberhards begäran att allt finge förbli vid det gamla, hon tilläts att i »ett af Stadsens publique hus» fortfarande bo hyresfritt. Öfverståhållaren fick äfven del af den gunst, som beviljats fru Eberhard, och befalldes, att han måtte tillse, det »beride Capitainska så många wäningshuus utan någon afgifft må inrymmas, som där til nödvändigt behöfwes». Den stränge hushållaren Karl XI kunde dock intressera sig för den fåfängliga grannlåt, som prydde kvinnorna, ända därefter, att han »til denne manufactures wid macht hållande» gaf densamma tak öfver hufvudet hyresfritt.

Det är svårt nog att föreställa sig Karl XI i sammanhang med små trippande syjungfrur

Järnsäng,

90×190 cm.,

med resårmadrass, tagelmadrass, långkudde, örngåttskudde, fotdyna och täcke, från kr. 106: 25.

Illustrerad priskurant franko.

K. M. LUNDBERG,
Stockholm.

och deras bagage af broderier och spetsar, och kanske har man att söka den kungliga nådens ursprung i förhållandet, att den broderande fruns make, kaptenen, troget tjänat sin herre konungen och hon därför hugnades med denna gunst.

GAMLA EVAS MUDDAR. SKISS FÖR IDUN AF TYRA L.

HÄROM DAGEN gick jag upp till Idrottsparken. Jag skulle där träffa några bekanta, men de syntes ej till. Antagligen hade de ej kommit ännu, eller också hade jag misstagit mig om tiden för vårt sammanträffande. Jag lät dock spänna på mig mina skridskor och åkte allena en stund. Då jag senare satte mig för att hvila på ett säte, observerade jag en grupp flickor stående framför mig. De voro vid pass 15—16 år, glada, hurtiga och språksamma.

»Har ni sett Gösta Asp i dag?» yttrade en ljushårig tös. »Han hade ny kostym i går, vådligt stilig, må ni tro.»

»Åh, nu kommer hon med sin Gösta Aspen», inföll genast en brunögd näspärla. »Han hälsar så fånigt, tycker jag.»

»Ha, ha!» skrattade den ljushåriga. »Precis detsamma som han säger om dig. Du hälsar med ögonlocken, påstår han.»

»Gör jag?» utropade den brunögda förnärmat.

»Ja, det gör du verkligen», inföll en liten spenslig 12-åring, som fått äran att vara med. »Det säga alla gossarne.»

»Säger dom?»

De bruna ögonen sköto den ena utmanande blixten efter den andra. »Jag skall minsann visa...»

»Nej, hör ni, flickor», afbröt en lång, gänglig flicka, »gråla inte. Låt oss i stället åka ett tag.»

»Jag fryser så nedrigt om händerna», sade den 12-åringa. »Är det ingen, som har några reserv-vantar?»

Enhvar undersökte sina fickor, men ingen var så väl utrustad.

»Du kan få låna mina muddar», utropade en, som hittills tegat, »de äro tunna, men de...»

Hon hade stuckit in ett par fingrar under kappärmen och ämnade draga af sig mudarna, men plötsligt hejdade hon sig och rodade ända upp till härfästet.

»Hvad nu?» utropade alla i korus.

»Jag... jag... har dem inte på mig», svarade hon hastigt.

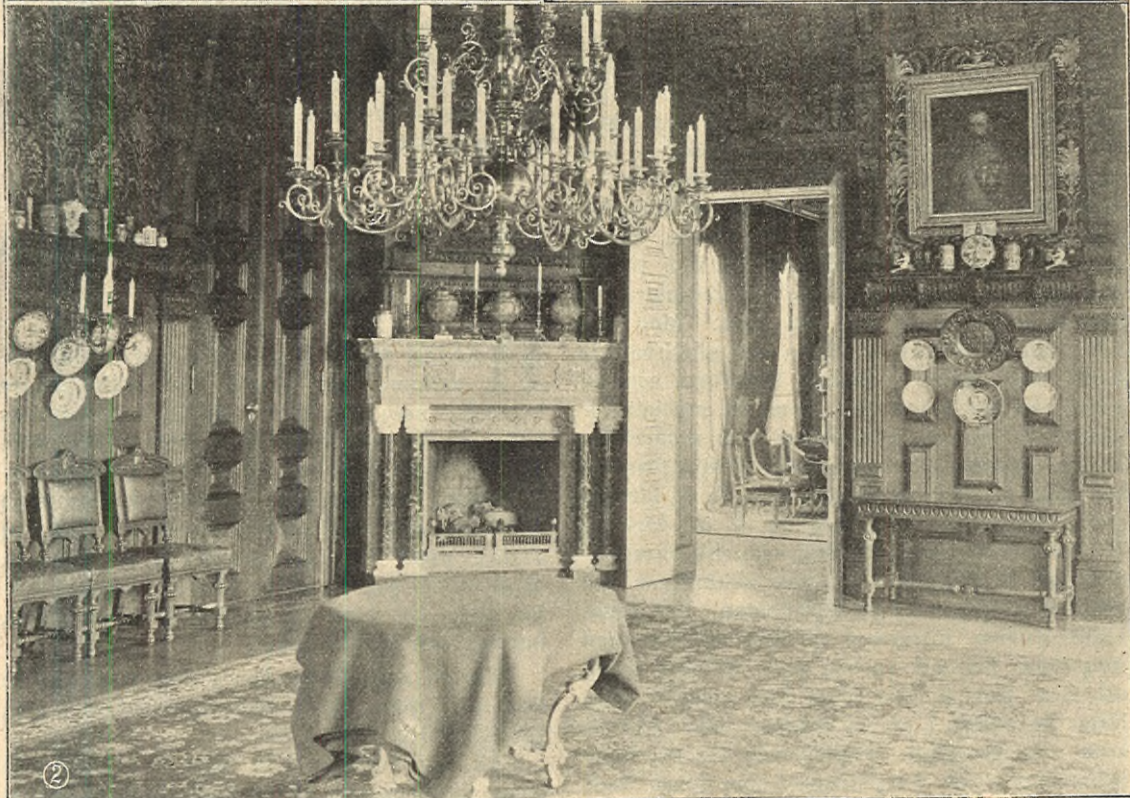
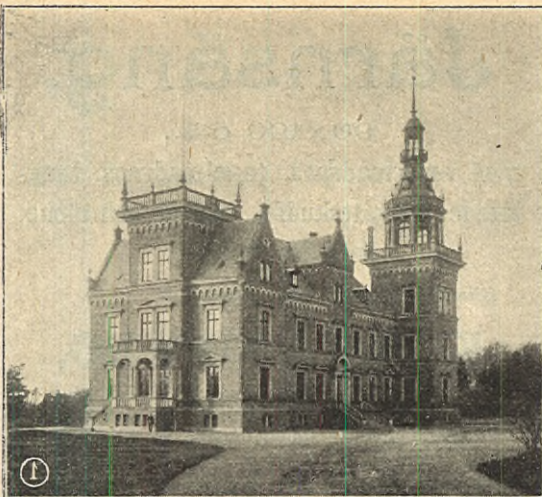
»Och det behöfver du rodna så där för! Nej, du, Karin, det tro vi inte.»

Brunöga fattade tag i Karins arm och fasthöll den, medan de andra under skratt sökte draga fram hennes klädningsärm.

PRESENTKORT

nyttigaste julpresent för damer uti

Brunkebergs Manufaktur-Magasin.

»Nej, då fryser jag hellre,» utropade 12-åringen föraktfullt.

»De där skulle du visa Axel Ek,» skrattade brunöga, »så att han fick beundra konstarbetet du nedlagt på dem.»

Tigande drog Karin på sig mudden och åkte till det säte, där jag satt.

Flickorna tystnade, då de sågo, huru Karin började taga af sig skridskorna. Rodnaden hade försvunnit. Hon var nästan litet blek nu.

»Tänker du gå hem?» frågade brunöga hastigt förstämmd.

»Ja.»

»Är det... är det... för muddarnes skull...?» stammade 12-åringen.

»Tio bakelser,» hviskade någon, »det är för mycket, det blir för dyrt.»

»Tyst du,» svarade brunöga. »Det är Emy och jag som bjuda.»

Nu slamrade koppar och skedar och de framsatta bakelserna kritiserades.

»Nå, Karin,» sade plötsligt den 12-åriga, »börja nu berätta, som du lofvade.»

»Ja, om det roar er,» svarade den tilltalade med gladt tonfall.

»Vi äro gränslöst nyfikna,» mumsade Emy.

»Har ni någonsin sett hemma hos mig en gammal gumma, som heter Eva,» började Karin.

Nej, henne hade ingen lagt märke till.

»Jo, ser ni, gamla Eva är en gumma, som varit hushållerska hos pappas far. Hon går till oss ibland. Hon har alldeles hvitt hår och ser så rar ut, att man...»

»Är det hon, som stickat muddarna?» afbröt 12-åringen.

»Tyst!» bannade brunöga, »låt Karin tala.»

»Hon är så hjärtegod, den gumman,» återtog Karin, »och mamma håller så gränslöst mycket af henne. Hade Eva inte funnits, säger mamma, hade pappa aldrig fått gifta sig med mamma. Mamma har fått all sin lycka genom gamla Evas händer.»

»Gud, så stilt!» utropade Emy.

»En dag,» fortfor Karin, »var gamla Eva som vanligt hos oss. Det var en kall och blåsig dag, men Eva kunde inte låta bli att titta till 'sina barn', som hon kallar oss. Hon hade då på sig ett par röda muddar, som hon själf stickat, ehuru hon stundtals lider af kramp i händerna och ser ganska illa. Det hade kostat på henne, sade hon, att få dem färdiga, men så voro de också rara och varma.»

»Ja, riktigt trefliga,» sade jag. »Med de där kan Eva väl gå ut i 50 graders kyla. Jag

BILDER FRÅN KULLA-GUNNARSTORP. FOTO FÖR IDUN AF ALFRED B. NILSON. 1. EXTERIÖR AF SLOTTET. 2. INTERIÖR AF MATSALEN. 3. INTERIÖR AF BLÅA SALONGEN.

De andra sågo halft skamsna på hvarandra. Men hvarför begagnade hon också sådana muddar, när hon hade råd att använda finare?

Plötsligt närmade sig alla fem hennes plats, antagligen gripna af ångerfulla känslor.

Oaktadt jag var ganska nyfiken, kunde jag inte vara så indiskret att stanna längre, ty de hade lagt märke till mig. Jag reste mig därför upp och åkte till ett annat säte, där jag lät spänna af mig för att anträda hemfärden. Liksom 12-åringen frös jag inte endast om händerna, utan i hela kroppen.

Gående utför Sturegatan tänkte jag på Karins röda muddar, som verkligen sågo litet simpla ut, jämförda med den öfriga dräkten. Som jag frös, gick jag in på närmaste konditori och drack en kopp värmande kaffe. Det var två små rum utom själfva butiken, och jag satte mig i det innersta, emedan ingen fanns där och jag ville vara ensam för att se om min kjolskoning, som kommit i olag. Strax aflägsnade sig gästerna i ytterrummet, och efter en stund hörde jag dörren åt gatan öppnas och ljudet af några ungdomliga röster trängde sig in till mig.

»Låt oss få 5 kaffe och 10 bakelser.»

Jag igenkände brunögas röst.

»Vi sätta oss här,» tillade hon, och så närmade sig både röster och steg.

Men hastigt slängde Karin undan dem och sade med fast röst:

»Jag behöfver inte förklara er orsaken till min förvirring, och med våld skulle ni aldrig fått veta den, men som jag inte har någon anledning att vägra er en förklaring, så se här, att jag inte bär de vanliga.»

Därmed drog Karin af sig en eldröd, tjock och illa stickad mudd.

Flickorna brusto ut i gapskratt.

Verksamaste och mest styrkande näringsmedel för vuxna och barn. Med glänsande resultat förordadt af Läkare-akutoriteter. Stärker närverna och förhöjer kroppbyggnadens alla delar.

SANATOGEN

Prospekt sändas gratis och franco genom Generalagenturen Josephson & Reteike, Göteborg.
Erhålles å alla apotek och kemikalieaffärer.
Tillverkare: Bauer & Co, Berlin S. O. 16.

ALBERT EDELFEIT PÅ TRAPPAN TILL KULLA-GUNNARSTORP. A. B. NILSON FOTO.

PUCCHINIS OPERA »BOHÈME» Å KUNGL. TEATERN: 1. FÖRSTA AKTEN: I VINDSKAMMAREN. (SCHAUNARD-SELLERGREN, MARCEL-LEJDSTRÖM, BENOIT-SÖDERMAN, RODOLPHE-ÖDMANN, COLLINE-MAND AHL.) 2. ANDRA AKTEN: GATUSECEN I QUARTIER LATIN. (TILL HÖGER DE FÖRSTNÄMND SA MT MIMI-FRU HELLSTRÖM. I MIDTEN MUSETTE-FRÖKEN FERNQUIST, LUTAD MOT MARCEL.) 3. TREDJE AKTEN: I UTKANTEN AF PARIS. (T. H. RODOLPHE OCH MIMI. T. V. MARCEL.)
FOTO FÖR IDUN AF HOFFOTOGRAFEN A. BLOMBERG.

skulle vara glad att ha ett par så där varma muddar.'

»Jo, jo, men,' svarade Eva och småmyste, 'jag såg just härom sistens, huru tunna muddar Karin hade, och då tänkte jag som så: Bättre sent än aldrig, jag skall sticka flickan ett par varma muddar, om dom också inte blir färdiga förr än till midsommar. När man är 80 år och skral till i händerna, så går det inte så fort, men nu äro de allt färdiga ändå och långt är det till midsommar.'

»Med detta lilla tal drog Eva upp ett paket och räckte mig det.

»Förvånad vecklade jag upp papperet och fann ett par röda muddar, likadana som dem hon själf bar.

»Jag kom mig knappast för att tacka, jag kunde inte spela glad, ty muddarna voro så fula, att jag inte tyckte mig kunna begagna dem. Nog passade de åt en 80-årig gumma, men åt en ung flicka... nej, man skulle skratta ut mig.

»Lyckligtvis märkte ej Eva mitt otacksamma uppförande, utan gick hem glad och förnöjd som vanligt.

»Jag kastade muddarna i en låda, utan att vidare ägna dem en tanke.

»En dag ringde det på tamburklockan. Som jag var ensam hemma, öppnade jag dörren. Det var en tiggare. Jag gaf honom en slant.

»Jag fryser så förfärligt om händerna,' sade han med ynkelig röst.

»Blixtsnabbt påminde jag mig Evas muddar. Dem kunde han ju få, jag ville ju ändå ej begagna dem. Jag skyndade efter dem, och han mottog dem med glad min.

»Då tiggaren gått, kände jag mig så orolig och ängslig. Jag kom plötsligt att tänka på Eva. Var det rätt af mig att gifva bort hennes muddar! Dessa, som hon så kärleksfullt hade suttit och knåpat ihop, maska för maska, och glädt sig åt, huru varm jag skulle känna mig i dem. Inte förstod hon, att jag skulle finna dem simpla, och när jag riktigt påminde mig dem, så voro de inte fula alls; att de voro röda var väl ingen skam, och att de voro tjocka förökade ju endast värdet, ty de blefvo i följe därpå varmare. Maskornas ojämnhet, hvad betydde väl det! Tusen gånger mera var väl den stickningen värd än maskinstickningen på köpmuddar! Åh! hvad jag ångrade mig, att jag gifvit bort muddarna, om jag åtminstone gifvit tiggaren dem af godt hjärta, men inte ens det, utan endast för att bli dem kvitt.

»Jag kunde knappast sova på hela natten. Nästa förmiddag telefonerade Berta och ville, att vi skulle gå till Idrottsparken. Just som jag skulle kläda mig, kom helt å propos gamla Eva.

»Jag vågade knappast se henne i ögonen af blygsel, men hon anade ingenting.

»Jaså, lilla Karin skall gå ut nu,' sade hon på sitt hjärtevarma sätt, 'i dag ska' jag säga mina muddar göra nytta för sig. Karin begagnar dem väl om dagarna kan jag tro?'

»Ja... visst, stammade jag förlägen — d. v. s. jag tycker inte, att det varit så kallt ännu, att jag behöft dem.

»Inte det!' utropade Eva, 'men se i dag är det alldeles fasligt kallt, i dag måste de på, annars tror jag, att Karin inte tycker om dem,' tillade hon halft skälmskt, som om detta vore alldeles omöjligt!

»Kära Eva... jag kan inte ta dem på mig...'

»Hvarför?'

»Eva stirrade förskräckt på mig.

»Jag... jag... har gifvit dem åt en fattig, som frös om händerna.'

»Herre Gud!' utropade Eva, 'så hjärtegod flicka!'

»Jag blygdes inför mig själf, men teg.

»Så gick någon tid och Eva lät ej höra af sig, men i dag på förmiddagen kom hon hem. Då hon gått, märkte jag, att hon smugit in i min muff ett par nystickade röda muddar. Denna gång tyckte jag de voro riktigt vackra, och jag kunde inte afhålla mig från att kyssa dem. Så telefonerade du, Emy, att vi skulle gå ut, och då tog jag dem på mig. Känn så varm jag är om händerna!»

Karin avslutade sin berättelse med ett glädt skritt.

»Får jag låna muddarna,' sade 12-åringen rörd, »så ska' jag dra' dem utanpå mina kappärmar och gå hela Sturegatan upp och ned för att visa dem!»

Där jag satt i mitt hörn och lyssnade, kunde jag inte låta bli att dra på munnen. Jag reste mig och gick ut, passerande förbi den unga gruppen och vidare hem för att nedskrifva denna lilla episod.

FÖRKLÄDET. PRAKTISKT KÅSERI AF HERO MAX.

I DEN FÖRVÄNDLING, som denna den äldsta af alla beklädnadspersedlar under årtusendenas lopp undergått, ligger en god del värtalig kulturhistoria. Hvilken oerhörd metamorfos har icke moder Evas enkla, traditionella fikonalöf undergått, innan det utvecklats till den moderna salongdamens brokiga, guldstickade och med point de lace utstyrda lilla té-förkläde!

Hvad har icke detta lilla tygstycke allt att berättas om hem, slöjd och industri, god smak och konstfärdighet! Och liksom förklädet kan sägas vara det äldsta af alla historiska klädesplagg, så är det också det, som af alla har den mångsidigaste användningen och den mest skiftande formen.

I de olika nationernas och folkstammarnas dräkter spelar i synnerhet förklädet en stor roll. Om anspråkslöshet och blygsamma lefnadsvillkor eller rikedom och förnämlighet hos bärarinnan talar dess beskaffenhet oftast ett tydligt språk; i det senare fallet har förklädet ofta fullständigt förlorat sin uppgift att skydda klädningen och tjäna endast till att sätta piff på toaletten.

De slaviska kvinnorna — i Ryssland och Ungarn t. ex. — smycka sina förkläden rikt med bjärta broderier. På andra ställen — i Schweiz, Sydtyskland o. s. v. — nöjer man sig med att förfärdiga dem af något dyrbart tyg, mestadels tungt siden, som är helt svart eller väfdt i brokigt lysande mönster.

Förklädet är kvinnlighetens attribut. Medan det som sådant på landsbygden ännu i dag hålles högt i ära, har det i städerna öfvergått till att vara symbol för »tjänande syster». Men till och med den hulda sköna i köket bannlyser det om söndagarna ur sin toalett och klär sig hellre i den mest smaklösa och illa imiterade modekostym, som svurit förklädet krig på lif och död.

Ju flere anhängare det nya modet vinner — och det utbreder sig allt mera äfven i främmande världsdelar och bland främmande raser — desto strängare blir förklädet bannlyst från gatan. »Förklädet må endast visa sig inom hus!» dekreterar det mäktiga modet — och äfven inomhus är det ofta förbjudet. såvida det icke, af en mycket minimal storlek, uppfattas som en läcker krydda till drakten.

I synnerhet köksförklädet, den hedrande symbolen för en god husmoder, kastas, då besök kommer, som en annan Askunge skyndsamt i vrån. Den moderna Eva emanciperar sig från sin ursprungliga dräkt och skäms öfver den. Och dock är den guldstickade *tablier*, som furstinnorna bära på sina dyrbaraste galadräkter, ingenting annat än en modifikation af förklädets idé. Under detta stolta, främmande namn kan förklädet t. o. m. visa sig vid hovet.

Men hvarje huslig kvinna vet, hvilken god och sparsam vän hon har i det ofta föraktade förklädet. Jag har en bekant väninna, som kan ha sina kläder snygga dubbelt så länge som sina bekanta, som gång på gång kan modernisera upp samma klädning, och som aldrig har några fläckar att skämmas öfver. Och det måste så vara. Ty då hon kommer utifrån och icke har lägenhet att genast byta om klädning (hvilket annars alltid är hennes vana), så drar hon på sig ett praktigt, skyddande armförkläde — snarlikt ett målareförkläde — och behåller på så sätt förlätskt sin

dräkt fraiche. Har hon bjudning, så lägger hon inte af detta förkläde, förr än de första gästerna infinna sig.

Ett sådant där stort »svep»-förkläde blir mycket klädsamt och nätt, om det pyntas upp med några bandrader eller broderier i passande färgkontraster, och behöfver inte alls att göra intryck af »fodral». Särskildt ovärderliga äro dessa förkläden i de hem, där det finns småttingar, som med sina små vandalhänder alltjämt vilja hänga i kjolarna på mamma, och där mamma själf måste in i sista minuten hjälpa till i barnkammaren eller köket.

Nu finns det nog husmödrar, som finna »förklädets sparsamhet» tänligen löjlig, och för dem kan det ju aldrig skada att påpeka den effekt, som en flottfläck eller en skrynkla på en sällskaps- eller promenaddräkt aldrig förfelar att utöfva. Mot sådan styggelse är förklädet det bästa preservativet.

B RONSBRUDEN. ETT KARNAVALSMINNE FÖR IDUN AF ALFHILD AGRELL.

PORTS. FR. FÖREG. N.R.

ÖFVERALLT knackades, bultades, byggdes och repeterades det: staden bar karnavalen, som en mor bär sitt barn i månader, innan det födes. Alla »de stora vagnarna» kunde hoppas på understöd af »festkommittéerna», och i hvad fall som helst blefvo alltid deras direkta utgifter betäckta, men så var ej förhållandet vare sig med grupperna eller karaktärsmaskerna.

Också var man hemlighetsfull med besked: en idé kunde ju representera en hel summa och summor äro ej föraktade i Nizza. Ända till den del af staden, där Beppo bodde, hade täflingslusten spridd sig.

På grannen skomakarens gård, i ett före detta lusthus, arbetade dagen i ända hela familjen innanför noga lykta dörrar och nedfälda gardiner, hvilket icke kunde hindra, att Beppo genom ett hål i lusthustaket från början följt mästerverket — en vidunderlig baby — allt från dess första stapplande steg. Först stommen af trä och sedan barnets skönhet, hull och kraft, tack vare massor af blånor och härlig papiermaché. Babyn var så stor, att tvänne karlar försvunno i hennes inre som en munbit och där tjänade som den henne framdrifvande kraften, ehuru det såg ut, som om hon själf vacklade framåt i sin vidunderstol.

Beppo brukade räcka ut tungan åt det groteska hufvudet, åt den valkiga halsen och åt de vidunderligt tjocka, döda lemmarna. Ja, till sist föraktade han till och med att begagna sig af sin observationsplats, så kväljde den otympliga figuren honom.

Emellertid låg nu Beppo i hafssandens mjuka bädd och gjorde upp planer. Men det gick illa att tänka klart här invid sin evigt ropande, så ömt älskade vän. Nej, gatans buller måste han ha omkring sig. Det var ingen annan råd än att återvända hem.

Modern, som fruktat, ja, hon visste icke allt hvad för ondt hon fruktat, tog emot syndaren med kyssar och tårar; själfva Riccorder glömde sig och gaf odågan en så klingande örfil, att Beppo i timmar kände sig döf — men han kände sig också något annat: uppriktad!

Orörlig satt Beppo sedan utanför hemmets dörr, med benen mot väggen och ryggen mot gatan så stillsam, tyst och foglig och omöjlig att få ett ord ur, att modern, i sin fruktan att han bar på en lurande sjukdom, åter i smyg offrade ett fem centimeters ljus åt den Heliga modern för sin äldstes välgång. Nu var ljuset tydligen tillräckligt tjockt, ty

Nornans Familj-Symaskiner
äro erkända som de förnämsta.

* Prydliga * Lättgående * Lättskötta *
Syr finaste linnesömrad till tjockaste doffel utan omändring af maskinen. Syr knapphål, hälsömrad, broderar, stoppar söndrigt linne. Fullständig undervisning. 10 års garanti.

Nornans Symaskins-Verkstad
6 Birger Jarlsgatan 6.

redan en half timme efter dess tändande började Beppo att hvissla och hojta hela vägen fram ända till hotellträdgården, detta för traktens barn evigt stängda och evigt efterträdda paradiser.

Hans plan var färdig, hans jätteplan... hans geniala plan!

Den måste lyckas, den måste gifva honom pris!

På aftonen kröp Beppo åter in i det tomma vinfatet på vinhandlarens gård och hvisslade, först sakta... så högre... så än högre — han måste se Marietta just nu!

Slutligen kom Marietta, denna gång ingenting bärande, men smutsig och förgråten, medan la padronne från den höga trappan öfveröste husets enda tjänarinna med sitt språks rikaste skällsord — för en sönderslagen kopps skull. Den hvita byggnaden darrade öfver dem som ett lidande väsen, när dörren till sist slogs igen, och nu smög sig Marietta tryggt in till sin vän, ty när huset skrek på det viset, brukade alltid matmodern gå och lägga sig en stund för att sofva bort den stygga hufvudvärk, som absinten ger.

»Gråt icke, carissima,» hviskade Beppo ifrig. »Jag har något roligt att säga dig, något så roligt.»

Ja, så lade han sin mun till hennes ännu icke läkta öra och hviskade ifrigt, under det barnet stänkte in små kvittrande utrop af förtjusning i hans tal. Men så somnade hon plötsligt i hans armar — något som hon oftast gjorde... och Beppo lät henne sofva, något som han alltid gjorde. Dagen därpå var det Beppos tur att blifva hemlighetsfull. Han stängde sig inne i ett förfallet vagnshus, där han funnit en gammal flaka och ett par låga hjul, tydligen förut använda som underrede åt en barnvagn. Om han bara vågat bedja fadern hjälpa sig med den nödvändiga reparationen, men det tordes han ej.

Beppo hade nämligen beslutat att deltaga i täfningen som grupp, ej som ensam mask, och eröfra icke endast hundra, utan minst hundrafemtiore lire. För närvarande bestod visserligen hela hans rörliga kapital af femtio centimer, som han lyckats aflocka en ömsint tysk dam genom att för henne berättat, att han dog af hunger... men hvad betyder en sådan bagatell som brist på medel för en äkta affärsman, och som en sådan kände Beppo sig just nu. Hittills hade Beppo aldrig generat sitt skyddshelgon, den heliga Steffano, med böner, men i dag knäböjde han ensam därinne i det mörka vagnsskjulet och bad skälfvande andaktsfullt.

»Heliga Steffano, jag har aldrig förr bedt dig om något, det vet du, men hjälp mig nu, är du snäll. Det är för Mariettas skull — hon får så fasligt med stryk, och bronsvätskan kostar tolf francs och jag har bara femtio centimer. Gode Sanct Steffanus, hjälp mig för den Heliga Moderns skull, så skall jag aldrig singla slant mer. Amen!»

Slängande mössan på ena örat, begaf sig Beppo efter den bönen till boden, där den dyrbara och för utförandet af hans plan så högst nödvändiga bronsinkturen försåldes, nu fullt öfvertygad om, att hans pengar skulle räcka till.

Via Vittore Emanuele myllrade af dominos, i alla fönster grinade masker; främlingar välte i brokiga vågor öfver staden; kulörta lyktor gungade i graciösa festoner mellan de af guld-blom strålände mimosaträden, och till kung Karnavals hus' prydnade upprullades i det strålände solgasset hela lass af färdigarbetade blomsterguirlander, under anförande af unga flickor med fladdrande hårband och pärlhvita tänder, glindrande mellan skämtande läppar.

Lik en allvarlig, af djupa tankar absorberad man skyndade Beppo framåt. Icke ens de tokroliga maskerna med tre näsor förmådde locka honom till löje.

Ändtligen stod han i den lyxfulla konsthandeln. En sömnig betjänt, som med ryggen stödd mot väggen njöt af sin i smyg tagna siesta, frågade hånande hvad monsieur behagade.

»Jag skall täfla på karnavalen» — Beppos ord kommo kort — »jag behöfver en stor flaska bronsinkturen — den största som finnes — men jag har bara femtio centimer nu. Kan jag inte få betala resten sedan, när jag fått pris, ty pris får jag säkert!»

Han såg ifrigt upp.

Den sömnige unge mannen stirrade Beppo i ansiktet, skrottade ett försmädligt valpskratt och pekade på dörren.

I Beppos hvita panna sköt varm, röd blod snabbt upp.

»Tror ni kanske inte jag vill betala?» Orden riktigt kastades fram. »Jo, var ni lugn! Fråga mamma! Numera betalar jag alltid. Det är för Mariettas skull,» tillade han efter ett litet betänkande. »Var så god och lät mig få vätskan — — — genast.»

Bodbetjanten lutade hufvudet mot väggen och slöt ögonen.

Det var hans svar.

Trotset i Beppos ansikte vek bort, läpparna darrade — och han fick lof att hålla ögonen riktigt vidt uppspärade, så att icke tårarna skulle lämna ögonfransarna — det kände han.

Så gick han sakta mot dörren med en känsla af att från en höjd ha fallit ned mot krossande stenar.

Den helige Steffano hade icke hjälpt honom, trots allt!

»Ge honom en flaska numro ett,» sade nu frun vid kassan lugnt.

Betjanten gapade.

»Lyd!»

Det var endast ett enda ord — men det ordet var tillfyllt.

»Behöfver du något annat, min gosse?» frågade samma lugna, litet kyliga röst.

»Guldsand och en flaska guldstoff.»

»Gif honom af båda delarna så mycket han vill ha.»

Så återtog bodens ägarinna sin enförmiga stickning, en barn- och tårlös mor, som alla kallade hård, därför att ingen förstod, att sorgen öfver enda barnets död hade i henne dödat förmågan att sörja.

Men minnas kunde hon ännu ibland... Och nu mindes hon sin käcka, raska gosse i Beppos gestalt — mindes för en kort minut — och den minutens glädje betalade hon gärna med några värdelösa soldi. Beppo darrade af längtan att få knäfalla framför den heliga Steffanos utskickade och att få kyssa hennes hvita, vackra händer, ja, hennes klädningsfäll — men han vågade ej, ty han var rädd, att hon skulle ångra sig. Beppo var nämligen icke fullt säker på sitt helgons karaktär ännu.

Först när han, med sina dyrbara paket väl gömda inom blusen, åter stod på gatan, vågade han glänta på dörren och ropa:

»Tusen millioner tack, tack — madame! Jag och Marietta ska komma och tacka er tusen millioner gånger mer — sedan — komma båda två.»

Så tryckte han sin näsa platt mot det blanka fönstret — kastade en massa slängkyssar genom glaset och sprang bollande med mössan hemåt.

Dagen därpå tog Beppo Marietta med sig till kommitterade och anmälde sig till täfning. Som man antog, att han var ombud för någon,

A. B. MAX SACHS STOCKHOLM

Guldmedalj
Stockholm 1897.

Guldmedalj
Paris 1900.

NYHET!

Salongsmöbel — Prinsessans modell — finpolerad mörk mahogny — äkta bronbeslag — klädd med prima halvesiden — bestående af: 1 Soffa, 2 Fåtöljer, 4 Stolar, 2 Taburetter samt 1 Salongsbord. Komplet 725 Kr.

Förfrågningar besvaras omgående.

gjorde man ingen svårighet med att gifva honom ett nummer, men då Beppo, som räknat på verkan af Mariettas tacksamhet, vågade begära extra understöd, ehuru »endast grupp», blef han snöpligen afvisad.

En gammal herre, en besökare, gaf sig likväl tid att litet lyssna till de båda barnens historia och gaf Marietta tio lire ur sin egen plånbok.

Det var ju icke så mycket, men bättre något än intet, hvarför Beppo ifrigt betygade St. Steffanos nya utskickade sin tacksamhet, ja till och med som hastigast kysste hans rock.

(Forts.)

VID TÖRNROSSKALDENS GRAF.

ETT haft sekel är i år förflutet, sedan Carl Jonas Ludvig Almqvist, den geniale, men olycklige diktaren, landsflyktig för alltid lämnade sitt hemlands kust; i trettiofem år ha hans jordiska kvarlevor multnat i en half förgätn graf på Bremens kyrkogård. Så kom i höstas bud, att den svenske skaldens hviloplats i den främmande jorden måste raseras för en ny gatulinie; nu ändtligen beslöt man att åt fosterlandet återbörda åtminstone den handfull stoft, som nu återstår af en af dess rikast begåfvade söner. Och så begaf det sig, att på C. J. L. Almqvists födelsedag den 28 nov. förliden vecka kring hans nyredda graf å Solna kyrkogård kunde samlas en skara vänner och beundrare af hans konst till en enkel, men gripande minneshögtidighet. De närvarandes antal var talrikt, och ändå utgjordes de till öfvervägande del af personer med kända namn inom vår nuvarande litteratur, konst och vetenskap. Det var ledande krafter inom det nutida Sveriges andliga lif, som ville för en stund samlas kring stoftet af honom, som en gång var det mest blixtrande namnet i ringen af svensk kulturs ledare.

Sedan en dubbelkvartett först till Almqvists egen melodi, arrangerad af W. Peterson-Berger, sjungit skaldens dikt »Den lyssnande Maria», trädde Verner von Heidenstam fram till grafkullen och höll ett inspireradt anförande till Almqvist minne.

»Jag hälsar dig» — så slutade Karolinernas diktare sina ord — från det svenska solberg, där gamla och unga ännu arbeta med penna och pensel och mejsel, men där dina vilda törnrossnår alltjämt blomma lika förtrollande. Det är också för att beströ grafkullen med törnrosblad och höra några af dina sånger som ett antal af dina beundrare nu bildat ring om ditt hviloställe. Det är för att enkelt och utan anspråk på någon yttre ståt hylla ditt minne. Vi tacka dig för hvad du gaf, för den vackra leken med färg och fabel, liksom för det djupaste i din diktning, för allt det oförgängligaste, det som redan öfverlevat sig själf och i århundranden skall öfverleva den vinterdag, hvilken nu begyinner att skymma.»

Till sist ströddes öfver grafkullen en handfull rosenblad, och på törnrosskaldens graf bergades en hel skörd af rosor i alla skiftningar, medan kvartetten sjöng hans egen sång om »Hjärtats blomma» och den dalande vintersolen sjönk bakom gyllne snömoln.

SKANDINAVIENS ERKÄNDT FÖRNÄMSTA MODEBLAD ÄR IDUNS MODETIDNING, som för helt år kostar endast 5 kr. för planschupplagan, 3 kr. för den vanliga upplagan.

FÖR HUSMÖDRAR Obs.! Kompositionslinne, Kragar, Manschetter o. Bröst-att beakta! veck. Hvita och kulörta. Ingen tvätt och strykning.

Säljes i alla välsorterade Manufaktur och Hvitvaruaffärer.

Rikst. 3833. SVENSKA KOMPOSITIONSLINNEFABRIKEN, STOCKH. Allm. 16895.

OBS.! Svenskt fabrikat! Garanteradt giftfria enl. Prof. Carl Th. Mörnerns analys.

En Kompositionslinnekrage varar i årtal och kostar blott 1:50. Under samma tid åtgår minst 1 duss. kragar som med tvätt och strykning kostar lägst 20 kronor. Jämförande resultat af veck och manchetter.

HAFSBANDETS MÅLARE.

KÄNNER DU BRISEN, hvilken stark och fuktig sveper om dina kinder, som om en vattendrypande duk sloge dig i ansiktet, hör du braket af bränningen, där han klättrar uppför den blankpolerade granithällen, hvit, frustande och öfverdådig som ett af Böcklins hafsvidunder, när det reser sig på magen bland vågryggarna och slår de fenformade labbarne i kobben!

Eller alla dessa mångstämmiga läten från kustens fågelvärld: skrakars, lommars, måsars och ejdrars röster i storm eller stiltje, i vintermörker eller sommarsken, medan grundtonen — hafvets stigande och fallande brus — ständigt klingar igenom, och grundfärgen — hafvets blågröna ljuseffekter — bestämma landskapets hela färgskala.

Är du inlandsbo, känner du kanske personligen föga af hafsbandets egenartade, nyansrika skönhet; men Sehlstedt i sina jovialiska eller af en viss knarrig sjöbusshumor genomandade Sandhamnsvers samt Strindberg i sina realistiska skärgårdsnoveller ha säkert någon gång slagit upp ditt kammarfönster, flyttat undan bergen och skogarne utanför samt låtit ditt öga skönja kusten, där det stora vattnet sjunger och dansar . . .

Eller om du någon gång stått öga mot öga med Bruno Liljefors' dukar, har du förvisso erfärit, hur det ser ut i hafsbandet. Ty han är för närvarande hafsbandets målare, liksom han förr var skogens och vildmarkens.

Personligen är han skygg och oåtkomlig som den natur han aflyssnar dess subtilaste dialog, och då han som nu anordnar en utställning af sina konstverk, hvilka tagit form under ett intimt och af människor oskäradt umgänge med himmel, haf, skog och klippor, hinner han nätt och jämnt få upp taflorna på utställningslokalens väggar, förrän han ånyo försvinner.

Det är därför vi fångat hans bild, när han, stödd mot gärdsgården och rökan- de sin cigarr, blickar

BRUNO LILJEFORS

inåt skogen i ett ögonens samtal med den myllrande växt- och djurvärlden därinne.

Jonas Lie har någonstädes yttrat, att en konstnär — vare sig pennans eller penselns

— skall vara »gloende forgabet» i sitt ämne för att kunna skapa.

Att så är förhållandet med Bruno Liljefors vet enhver, som följt hans konstnärliga utveckling och produktion genom åren.

I hans nu pågående utställning i Allm. konstföreningens lokal träffa vi honom företrädesvis som hafsbandets och skärgårdsvikarnes hängifne diktare i färger, den där dristigt, känsligt och utsökt koloristiskt målar dukar sådana som »Kvällsstämning med betande ånder», »Måsar» samt en så pompös och lifstark tafla som »Bränningar».

»Morgonbris» med sitt haf af snöhvitt vågfras, öfver hvilket måsarne stiga mot en gul himmel, som bebådar solen, är ock en af Liljefors' djärfvare färglekar och kommer otvifvelaktigt att väcka en viss sensation.

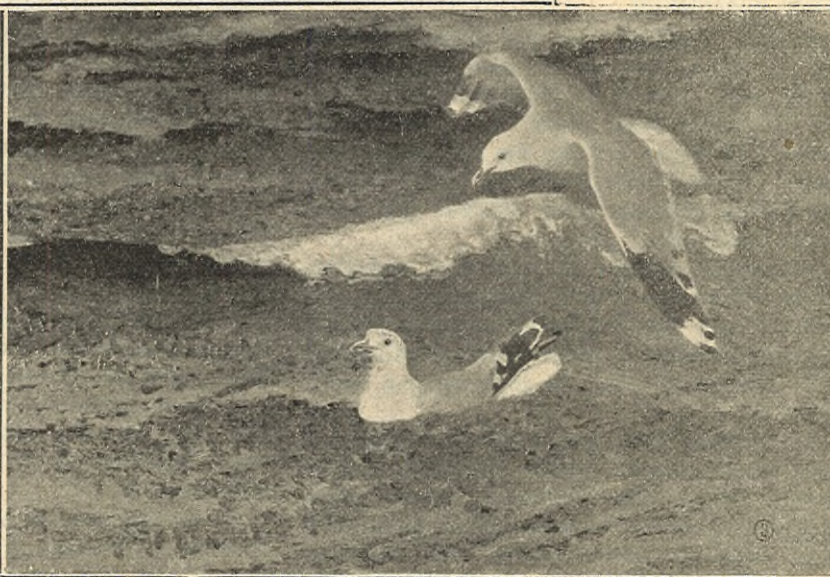
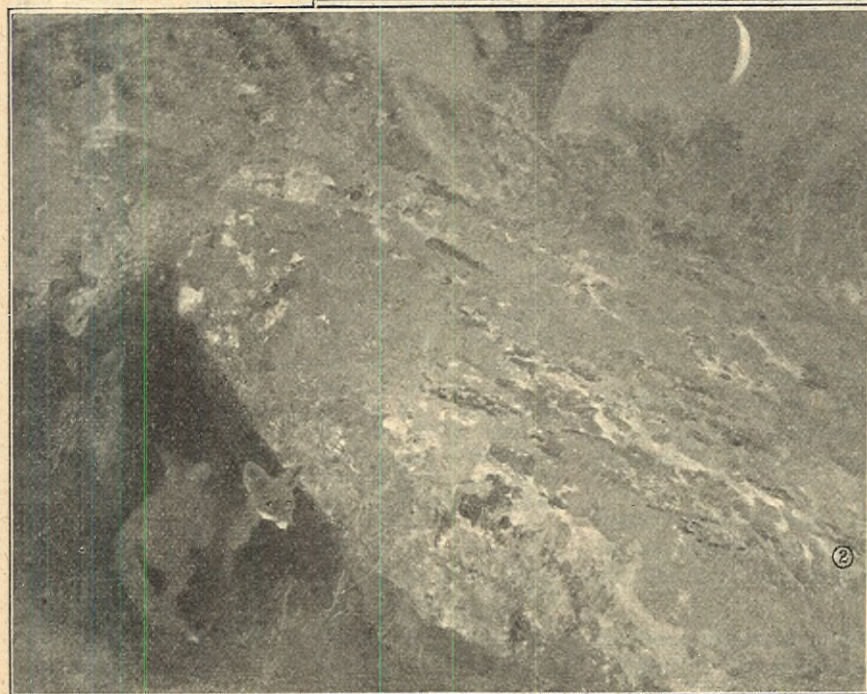
»Haren», som springer i snöstoffet, tillhör konstnärens delikataste alster. Allt är här förtjusande fint och läckert och kontrastverkan mellan snön och den gröna enbusken bedårande. Äfven en räftafla förekommer, målad med den Liljeforska humor vi alla känna. Denna duk är ock i dagsnumret afbildad.

Hvilken utsökt poesi och intimitet i stämningen Liljefors i sina bästa ögonblick när han till, därom vittna sådana alster som »Ånder i bladvas» och kanske ännu mera »Andkull». Dessa taflor äro sannskyldiga lyriska poem, diktade af en konstnär, som är vorden ett med naturen. Och hvilken sällspord kraft, hvilken färgspråkets intensiva lidelse, bryter ej fram i dessa dukar därute från hafvet, som representera den fulla manligheten hos en artist, hvilken i sin personlighetsträngtan aldrig dagtingat med en ytlig smaks vindflöjels-svängningar.

E. H—N.

Just nu

är ögonblicket inne att insända Eder anmälan till *Iduns* nyårsönskningslista. 1 kr. i sparmärken bifogas. Sista anmälningsdag den 15 december!

FRÅN LILJEFORSUTSTÄLLNINGEN: 1. KVÄLLSSTÄMNING MED BETANDE ÅNDER. 2. RÅFUNGAR. 3. MÅSAR.

CL. ANNERSTEDT.
ALFRED DAHLGREN FOTO.

G. RETZIUS.
HERM. HAMNQVIST FOTO.

C. BILDT.
ORLAY DE KARWA FOTO.

DE TRE NYVALDA I SVENSKA AKADEMIEN.

DE ADERTONS FÖRBUND har till ledamöter efter Gunnar Wennerberg, Hans Forsell och frih. A. E. Nordenskiöld invalt universitetsbibliotekarien i Uppsala Claës Annerstedt, envoyén i Rom, frih. Carl Bildt och professor Gustaf Retzius.

Dr Annerstedt, som sedan 1883 varit universitetets ordinarie bibliotekarie, har på det litterära området gjort sig fördelaktigt känd främst genom det omfattande verket »Uppsala universitets historia» vidare genom en i »Illustrerad världshistoria» publicerad skildring »Englands historia 1603—88», »Uppsala universitets biblioteks historia intill 1702» samt dessutom genom en mängd uppsatser och förtäfliga recensioner i samfundshandlingar och tidskrifter.

I friherre Bildt möta vi den framstående diplomaten och på samma gång vetenskapsmannen med djupgående historiska kunskaper. Bland litterära arbeten, som han publicerat, må nämnas hans »Anteckningar från Italien af en svensk diplomat» — ett verk, som intager en verklig rangplats bland våra svenska reseskildringar — och hans stora arbete på franska om drottning Kristina.

Professor G. Retzius har på den antropologiska vetenskapens fält skapat sig ett högt skattadt namn. Till hans mest framträdande arbeten kunna räknas hans undersökningar öfver hörselorganet, hvilka forskningar han sammanfattat och utgifvit i två stora folio-band, behandlande hörselorganets finare byggnad hos ryggradsdjurens alla klasser, från fiskarne upp till människan.

Äfven har han framträdt som reseskildrare och skald, härvid röjande en fin skönhetskänsla och ett varmhjärtadt frisinne.

»DET NITTONDE ÅRHUNDRADET I ORD OCH BILD».

FRÄMST PÅ PLATSEN i vår kortfattade litteraturrevy vilja vi i dag fästa uppmärksamheten vid ett nyss avslutadt verk, som lika mycket genom sin verkligt monumentala anläggning som genom det utmärkta sätt, på hvilket denna fullföljts, obestriddigen reser sig högt och mäktigt öfver det mesta af den mer eller mindre efemära litterära dagsproduktionen. Vi syfta på det från

Hugo Gebers förlag utgångna arbetet »Det nittonde århundradet i ord och bild», en af O. H. Dunrath efter de bästa källor för svenska förhållanden bearbetad politisk och kulturhistorisk öfversikt öfver det nyss tilländagångna seklet, som, sådan den nu ligger avslutad i tre gedigna band på åtskilligt öfver ett tusental foliosidor, rikt smyckade med ypperliga porträtt, afbildningar af konstverk och andra belysande illustrationer från skilda områden, i sanning kan sägas utgöra ett bestående minnesmärke öfver vår tids kultur, ett nationalverk af den gedigna halt, att det icke borde saknas i något bildadt hems bokförråd! En värdefullare julgåfva kan en maka icke finna till sin man, en far till sin son — ja, för öfrigt böra väl icke minst våra allt mera vakna, allt ifrigare bildningssökande kvinnor finna sin lust och andliga behållning vid studiet af ett dylikt verk, som, trots sin saklighet, ingalunda tynges af någon svårfattlighet, utan, som en anmärklare redan anmärkt, ter sig »som en enda jättelik roman» öfver det förflytna århundradet.

Som vi redan antydtt, är den typografiska utstyrsel, verkställd å Iduns k. hofboktryckeri, som förläggaren ägnat det märkliga bokverket fullt motsvarig dess inre värde, något af »det bästa som åstadkommit i Sverige», för att åter citera ett uttryck från »en af våra främsta hufvudstadstidningar.

Äfven den senast gångna veckan har bragt oss ett skaldeverk af ett sällsynt starkt och betagande personligt tycke: Erik Axel Karlfeldts nya dikt-

samling »Fridolins lustgård» (Wahlström och Widstrands förlag). Sedan Frödings stämna väl nu, tyvärr, för alltid förstummats, äga vi ingen sångare, hvars föredrag präglas af en så äkta folklig klangfärg och dock samtidigt af den konstnärligt mest fulländade tonbildning, som Fridolins skald. Denna hans genuina svenskhet har sjungit honom djupt in i alla svenska hjärtan och efterlängtadt kärkommen är därför ock den nya bukett han nu räcker oss af friska blomster från sin diktningens lustgård, hvilken han själf så ypperligt tecknar i följande ord:

»Jag har en sal, mot aftonen belägen,
en lustgård och en borg i ungdomslandet.
Dit vek jag, led på flykten, in från vägen,
där vill jag hålla stånd, så sent jag kan det.
Haf tack, att du ej slog mig vanför, lif,
att jag är stridbart stark, fast såren ömma,
att jag är djärf och het och nog naiv
att hänryckt sjunga och att ljufligt drömma!»

Ur den tidigt borttryckta unge skånske diktaren Axel Wallengrens skrifter har ett urval utkommit på C. & E. Gernandts förlag, försedt med förord af August Strindberg och Paul Rosenius. Det ger en god och karaktäristisk bild af den hädangångne författarens mångsidiga begåfning som känslig lyriker, allvarlig novellist och drastisk skämtare.

Efter många års tystnad har nu till julen en af våra sjäfullaste och rikast begåfvade kvinnliga författare, fröken Mathilda Roos, gladt öfverraskat oss med ett nytt band berättelser: »Djupets sagor» (Alb. Bonniers förlag). Med glädje konstaterar man i dessa familjelegender, hvilkas genomlöpande tråd är häfdandet af de äktenskapliga plikternas och familjebandens helgd gent emot den »själfhäfdande» egoismens upplösningsträfvanden, huru som den varma religiositet, hvilken numera genom-syrar författarinnans hela lifsåskådning och hvilken, som ju naturligt är, äfven starkt tränger sig fram i hennes diktning, dock icke fått verka förkväfvande på konstnärligheten i den litterära gestaltningen af de människooöden, hon här förtäljer oss på ett både fängslande och värmande sätt.

Per Hallström har under rubriken Italienska bref (C. o. E. Gernandts förlag) samlat en serie färgrika stämningbilder från konst- och sollandet bortom Alporna, fångade med den hängifne skönhetsdyrkarens omedelbara förståelse och återgifna med den glänsande stilistens hela målmedvetna konst. I sydländska, eller snarare österländska stämningars krets föres man likaledes in genom den från C. E. Fritzes k. hofbokhandels förlag nyutkomna praktupplagan af Georg von Rosens visionära prosadikt »Sista dagen», det är Kristi pinos historias sista dag, till hvilken nu den talangfulle unge artisten Olle Hjortzberg fogat en illustrativ ram, som utmärkes af öfvertygande lokalfärg och mäterlig komposition. Man måste skänka sitt lif-

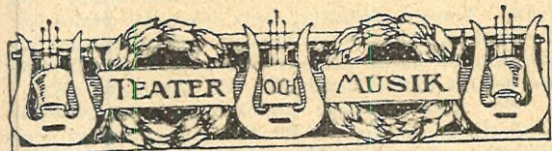

VERNER VON HEIDENSTAM TALAR VID C. J. L. ALMQVISTS GRAF Å SOLNA KYRKOGRÅRD.
A. BLOMBERG FOTO.

ligaste erkännande lika mycket åt de i enkelt storstilad linjeföring återgifna landskaps- och gatubilderna från det gamla Jerusalem och dess omnejd som åt de förträffligt karaktäriserade folktyperna och de smakfullt stiliserade vignetter, hvilka som öfverstycken pryda textsidorna. Och för det typografiska återgifvandet ha nutidens högt utvecklade reproduktionsmetoder — med omväxlande autotypier, ljustryck och trefärgstryck — tillgodgjorts med det lyckade resultat, att arbetet i sin helhet måste betecknas som julmarknadens hitintills konstnärligaste bokprodukt.

För musikens talrika vänner och utfövarer vilja vi till sist påpeka ett par nyutkomna arbeten af intresse: *Svensk musikhistoria* af Tobias Norlind (Gleerupska universitetsbokhandelns i Lund förlag) samt *Musikens katekes* af J. C. Lobe i *Adolf Lindgrens* öfversättning (Beijers bokförlagsaktiebol). Enskilda perioder i svenska musikutvecklingen äro visserligen redan historiskt behandlade, men hittills har man saknat en större sammanhängande framställning af svenska musikens historia. Det är således en lucka, som nu fylles af hr Norlinds arbete, som synes utfördt med samvetsgrannhet och nödig detaljrikedom. »Musik-katekesen» utkom i sin första upplaga år 1877, och då nu en ny edition blifvit af behovet påkallad, har man ansett riktigt att ändra så litet som möjligt af den form, hvori boken redan vunnit allmänhetens förtroende. Uppställningssättet i frågor och svar är således bibehållet och endast de af en moderare vetenskaps resultat betingade ändringarna och tilläggen äro på passande ställen införda. Utom som lärobok kan det lilla arbetet genom det alfabetiska registret äfven tjäna som ett kortfattadt musikalliskt realexikon.

J. N.—g.

»BOHÈME» Å KUNGL. TEATERN.

FÅ VECKOR hafva förflutit, sedan den märklige premiären af »Rhenguldet» gick af stapeln å vår k. teater, och ännu alltjämt drager det märklige tondramat intresserade skaror till konsttemplet vid Gustaf Adolfs torg. Det oaktadt är teaterdirektionen redan färdig med en ny helaftonsopera, visserligen ojämförligt mindre betydande än Bayreuthmästarens skapelse, men dock af den art, att dess upptagande måste hälsas med tillfredsställelse.

Som vi i förra numret meddelade, uppfördes Giacomo Puccinis opera »Bohème» första gången härstädes den 29 nov., och först som sist torde böra nämnas, att den vann en afgjord framgång hos den i det allra närmaste fulltaliga premiärpubliken, bland hvilken märktes konungen, kronprinsen, prins Carl och prinsessan Ingeborg samt prins Eugen.

Operan tillhör den s. k. veristiska stilen, för hvilken vi här förut ha representanter i Mascagnis »På Sicilien» och Leoncavallos »Pajazzo». Måhända mindre ursprunglig i uppfinningen än särskildt den förstnämnde af dessa båda, öfverträffar han dem dock i orkesterns behandling. De enkla tafior ur de fattiga konstnärernas och författarnes lif i Paris vid midten af förra århundradet har kompositören klädt i en målande och stämningfull musik, som verkar både medryckande och upplyftande. Instrumenteringen är omväxlande diskret och fulltonig, och musiken, nästan alligenom särdeles melodios, sluter sig synnerligen troget till de bilder, den skall afmåla.

Poeten Rodolphe (hr Ödmann) och brodösen Mimi (fru Hellström) äro hufvudpersonerna i operan, och kring dem gruppera sig den förstnämndes kamrater i vindskupan, målaren Marcel (hr Lejdström), musikern Schaunard (hr Mandahl) och filosofen Colline (hr Sellergren) samt Marcells älskarinna Musette (fröken Fernquist). I första akten — vindskammaren — där Rodolphe och hans trenne kamrater utspela en komisk scen med husvärdens Benoit (hr Söderman), gör den förstnämnde, sedan kamraterna gått förut till ett närbeläget kafé, bekantskap med Mimi, och scenen emellan dem är i musikalliskt hänseende synnerligen rik på melodifager stämning. Andra akten målar det brusande gatulifvet i Quartier Latin på julaftonen. Tredje akten för oss till en utkant af Paris, där landskapet är klädt i full vinterskrud. Här har tonsättaren på ett lyckligt sätt lyckats måla den kalla och ödsliga tomhet, som härskar en disig vintermorgon. Fjärde akten återför oss till vindskam-

maren och dess invånare, och hit införes nu Mimi döende af Musette. Döds scenen, som i anläggningen starkt påminner om Verdis »Traviata», är kanske något uttänjd, men verkar i flere hänseenden synnerligen stämningfull.

Operans inöfning har ledts af förste hofkapellmästaren Nordqvist, och han har sannerligen stor heder af det i allo utmärkta sätt, hvarpå den framfördes. Hofkapellet förtjänar en särskild eloge för det subtila och mönstergilla utförandet af orkesterpartiet.

Hvad de uppträdande å scenen beträffar tages priset obestriddligen af fru Hellström som Mimi. Den på en gång okonstlade och poesifulla bild hon gaf af Mimi och det alldeles förträffliga sätt, hvarpå hon utförde det delikata sångpartiet, hafva ytterligare befest hennes plats i främsta ledet af våra operasångerskor. Vid hennes sida stod värdigt hr Ödmann, hvars stämma liksom vid föregående uppträdanden under detta spelår klingade bättre än den gjort de sista par tre åren. Han gaf en måttfull och varm bild af den fattige poeten. Fröken Fernquist räckte ej fullt till för Musettes ganska fordrande parti; ej heller hr Mandahl som musikern Schaunard. Hrr Sellergren, Lejdström och Söderman fyllde väl sina uppgifter; särskildt tolkade den förstnämnde synnerligen vackert afskedet till sin gamla rock. Ett par mindre biroller utfördes af hrr Grafström och Henrikson. Operan gick som helhet sedt alltigenom förträffligt. Hr Elmblad har ock heder af iscensättningen. Hr Sven Nybloms öfversättning af Giacosas och Illicas text förtjänar ock erkännande.

Såväl under som efter operans slut förekommo otaliga inropningar, man säger inemot ett 30-tal. Till sist inropades ock upprepade gånger hr Nordqvist och Elmblad. Stämningen i salongen var mycket entusiastisk, och vi skulle taga mycket fel, om ej denna opera blir fullt så populär som Mascagnis »På Sicilien».

SVENSKA TEATERN. För att bereda hufvudstadspubliken tillfälle att under fru Dybwads gästspel njuta af den norska primadonnans utsökta konst i ännu en uppgift, instuderade i all hast och framförde Svenska teatern i förra veckan Max Halbes bekanta, tidigare här gifna drama »Ungdom». Fru Dybwads Anna Klein fogade ock en glimrande pärla till leden af säsongens märkeskvällar. Med beundransvärd illusion ställde hon fram för oss hela den snabba utvecklingsgången af den lilla prästgårdsflickans gripande lifsöde: hennes oskuldsfullt naiva glädighet i första akten, det unga sinnets naturliga revolt mot den glädfientliga botpredikantens underkufningsförsök, den stora kärlekens starka upplagande och villkorslösa hängifvenhet, den hjärteskärande resignationen efter fallet och offerdödens grymma försoning. Hon understöddes därvid förtjänstfullt af hr de Wahl som den unge studenten, hr Riego som den gamle kyrkoherden och hr Ekman och Fröberg som kaplanen och den själsoftöcknade styfbrodern.

SÖDRA TEATERN. »Flachsmanns skola», den tyske pedagogen Otto Ernsts komedi, gjorde ej det starka intryck, som bebådar styckets varaktiga framgång. Och ändå var det visst ej blottadt på förtjänster: det hade en mängd satiriska repliker, väl tecknade bifigurer, flere skickligt anbragta scener, ett par förträffliga aktslut o. s. v. Men den konstnärliga behärskningen brast författaren, som i sin ifver att åstadkomma en kraftig nutidsbild af det tyska skolväsendets lyten gjort det svarta helsvart och det hvita helhvitt, alldeles förgåtande, att ett konstverk också har behof af mellantonerna för att verka öfvertygande.

Utförandet var däremot mycket godt. Främst lyste hr Bäckström, som i regeringsskolrådet Prells roll ådagalade en saftig komik, parad med en karaktäristik, hvilken manar oss att utan råddhåga för öfverdrift begagna det starka ordet mäterlig.

Hr Barcklind återgaf Jan Flemmings öfverjordiskt idealiska lärare med värme och friskhet, och som Flachsmann, öfverläraren, hade hr V. Lundberg åstadkommit en nog så betecknande typ af en flinthård gammal skolfux, ehuru masken, på grund af vissa antydningar i stycken, bort vara ett par nyanser yngre. Af bifiguerna var särskildt hr Elis Olsson som den evigt skatspelande läraren anmärkningsvärdt god.

Den vackra lärarinnan, tack vare hvilkens Gretchenartade väsen kärleken fick ett rum i stycket, spelades med skälmskt behag af frkn Johansson och utan att hon egentligen förrådde, att hon bar damens från nattkaféet kabinettsporträtt i kjölfickan.

TEATER- OCH MUSIKKLUBBEN härstädes höll i slutet på förra veckan ett par soirées å Olympiateatern till förmån för Skansens Tivolifond. Programmet upptog en synnerligen vacker och stämningfull prolog af Fredric Nycander, framsagd af fru Nonny Lundberg, »För Kung och land»,

HYLIN'S Lanolin-Glycerin-Tvål

i stänger.

Mild och välgörande för huden.

Hylin & Co:s F. A. B.
Stockholm.

dramatisk episod af E. Walter-Hülpers, diverse deklamations- och musiknummer samt »Tillfället gör tjuften», en gammalt, ganska underhållande »sångspel» från 17-talet. Lifligt bifall från den talrika publikens sida hälsade samtliga nummer, ej minst de båda pjäserna, af hvilka särskildt den senare lifliga folkscener och dansnummer slogo starkt an.

AULINSKA KVARTETTENS Beethovenafton ägde rum inför ett till sista plats utsåldt hus. Programmet upptog stråkkvartett, op. 18 nr 1, pianosonaten i E-moll och stråkkvartett i Ess dur, op. 127.

De tjuguså tonverken med sitt rika andliga innehåll och sin melodirikedom, som är som ett oändligt skiftande vatten öfver stora djup, fingo ett fullödigt och pietetsfullt utförande och fängslade publiken från början till slut.

SKÅDESPELAREN VID SVENSKA TEATERN I HELSINGFORS, ADOLF BERLIN, firade lördagen den 30 nov. sitt 25-årsjubileum. Vid tillfället uppträdde herr Berlin, som blef entusiastiskt hyllad af publiken, som Jago i Othello.

Berlins skådespelarebana tog sin början vid den teaterskola, som i Göteborg kom till stånd år 1876, och i hvars styrelse bl. a. äfven befann sig Viktor Rydberg, hvilken plögade då och då åhöra undervisningen och i allmänhet visade de unga framåtsträfvare mycket intresse. Efter att ha genomgått den tvååriga kursen, hvarunder hr Berlin äfven uppträdde offentlig å teatern, erhöi den unge skådespelaren anställning vid Stockholms mindre teater. Härifrån öfverflyttade han till Hillbergs sällskap i Göteborg och därifrån åter till Södra teatern i Stockholm. Därpå tillhörde hr Berlin under tvänne år August Lindbergs sällskap, hvilken tid Berlin själf anser ha varit för honom den mest fruktbringande. År 1884 öfverflyttade Berlin till Helsingfors Svenska teater, hvilken han allt sedan denna tid tillhört och till hvars bästa krafter han städe räknats både af direktion och publik.

Arbetet vid Svenska teatern i Helsingfors hör till det mest ansträngande, i det att nya program mycket ofta måste gifvas med anledning af att den svenska publikens storlek är tämligen begränsad. Hr Berlin har också uppträdt i icke mindre än 4 å 500 olika roller, större och mindre. För att ge en idé om hr Berlins mångsidighet vilja vi nämna följande roller: Faust, Hjalmar Ekdahl i Wildanden, Robert i Åra, Mäster Olof och Gerdt, Maurice i Brott och brott, Jensen i familjen Jensen.

Det vore svårt att säga, hvarigenom herr Berlin i så hög grad eröfrat publikens gunst. Måhända är han i sin konst mera sig själf än mången annan skådespelare, hvarigenom han verkar mera personligt och kommer publiken närmare, måhända beror hans stora framgångar i förmåendet af vanliga teaterknep och uttrycksmedel. Hr Berlin är i sin konst enkel och reserverad, för att endast, när så verkligen fordras, ge det nödvändiga, hvarigenom hvarje känsloutbrott erhåller stark relief.

Vi må hoppas att hr Berlin, som befinner sig i sin bästa ålder och fortfarande går framåt på konstens bana, allt framgent skall trifvas i Helsingfors till fromma för dess svenska scen och till publikens tillfredsställelse.

J. R.

ADOLF BERLIN.

JOHN V. LÖFGREN & Co,

Stockholm, Fredsgatan 13

Rekommenderas för inköp af Siden- och Ylletyger till julen.

Bluslityger i siden och ylle, nyaste mönster och färger.

Henrik Gahns * MANULIN *

ny glycerinasta för hudens skydd och vård i tuber à 50 öre st.
Innehåller de finaste, äfven för den mest ömtåliga hud välgörande ingredienser, är absolut fritt från skadliga ämnen och på grund därav ett utmärkt medel till förekommande och botande af torr, stråf och narig hud, hudsprickor, mindre sårnader m. m. Upptages fullständigt af huden, som därpå blir vit, len och smidig och mindre känslig för köld och hetta. Torkar lätt efter ingnidningen och kan därför användas när som helst på dagen. Har en lätt och behaglig parfym. Personer med särskildt ömtålig hud böra dagligen använda Manulin. Ingnidningen sker bäst strax efter tvättningen, medan huden är något fuktig.

KÖKSALMANACK

Redigerad af

FACKSKOLAN FÖR HUSLIG EKONOMI
I UPSALA.

(Föreståndarinna. fröken Ida Norrby.)

FÖRSLAG TILL MATORDNING FÖR
VECKAN 8—14 DEC. 1901.

Söndag: Soppa på blåkål; äggstanning med sparris; späckad fårstek med legymer; frusen gräde med bakelser.

Måndag: Köttbullar med potatis; röd sagosoppa.

Tisdag: Hammelsoppa; risgrönsoppling med sylt.

Onsdag: Kalops med potatis; chokladsoppa.

Torsdag: Ärtor med fläsk; plättar med sylt.

Fredag: Bräckt skinka med potatispuré; hvit sagosoppa.

Lördag: Vegetarisk potatissoppa; kokt kolja med äggstanning.

RECEPT:

Soppa på blåkål (f. 6 pers.). 2—3 blåkålshufvud, vatten, salt, 1 msk.

mjöl, 1 msk. smör, 2 och 1 half lit. buljong eller fläskspad, vit peppar, salt.

Beredning: Kålen, som bör vara frusen, lägges i vatten så att isen urdrages. Den repas därefter, sköljes väl samt förvälles 1 half tim. i saltadt vatten. Kålen upplägges på sikt att af-rinna och hackas därefter med mjölet, tills den blir mycket fin. Smöret smältes i en kastrull, kålen ilägges och får fräsa under flitig omröring. Den kokande buljongen tillsättes, och soppan får koka 1 half tim. hvarefter den afsmakas och serveras med frikadeller eller fläskkorf.

De tjockaste kältjälkarne kunna för-vällas, skalas, skäras i skifvor, doppas i ägg och stötta skorpor och stekas gulbruna i smör samt serveras i kålen.

Äggstanning m. sparris (f. 6 pers.). 2 msk. smör, 4 msk. mjöl, 2 kkp. gräde, 4 ägg, salt, hvitpeppar.

Stufvad sparris: 1 half msk. smör, 1 msk. mjöl, 1 kkp. gräde, 1 liten burk omelettsparris.

Stängsparris: 1 burk, 1 half hg. smör. Beredning: Smör och mjöl sammanfräsas och utröres med grädden så att det blir en lös smet. När mesta hettan afgått, tillsätts äggulorna en i sänder jämte salt och peppar efter smak. Sist nedskäras de till hårdt skum slag-na äggvitorna. Massan slås i smordkranform och gräddas i vattenbad i ordinär ugnsvärme omkr. 20 min. Den uppstjälpes på rundt fat. Hålet i mitten fylles med den på vanligt sätt stufvade sparrisen. Äggstanningen garneras rundt omkring med den upphetade stängsparrisen och severas med rördt smör.

Köttbullar (f. 6 pers.). 3 hg. benfritt oxkött, 2 hg. benfritt kalkkött, 1 hg. späckfläsk, 1 ägg, 2—3 kkp. gräddmjöl, 1 half kkp. stötta skorpor, 1 half tsk. hvitpeppar, 1 msk. salt, 4

Göteborgs Kexfabrik.

Specialitet:
Finare kvalitéer.

msk. smör 1 liten portug. lök, 1 kkp. kokande vatten.

Beredning: Köttet och fläsket skäres i tärningar och drifves 3 gånger genom köttkvarn. Äggen och mjölken uppvispas, de stötta skorporna ilägges och få stå att svälla. Löken skalas, finhackas och fräses i 1 half msk. af smöret. De upplödda skorporna jämte kryddorna blandas i färsen. Denna bör arbetas, tills den blir sammanhängande som en deg. Sist tillsättes den frästa löken.

Smöret brynes i en stekpanna, köttbullarna formas med skedar, doppade i ljumt vatten och nedlägges i det heta smöret att brynas. 1 kkp. kokande vatten påhålls locket pålägges, och köttbullarne få genomsteka under 1 fjärdedels tim.

Hammelsoppa (f. 6 pers.). Rester af fårstek, 2 o. 1 half lit. vatten, salt, 1 liten palsternacka, 1 half msk. smör, 1 msk. mjöl, hvitpeppar, 2 äggulor, 1 del. tjock gräde.

Beredning: Det finaste köttet af steken skäres i tärningar. Resten af köttet jämte benet krossas och påsättes i det kalla vattnet tillika med den ansade palsternackan och salt att koka i

3 tim. Smör och mjöl sammanfräsas, den silade och skummade buljongen tillsättes, och soppan afsmakas. Äggulorna och grädden vispas i soppskålen, och soppan tillslås under stark vispning.

Vegetarisk potatissoppa 1 lit. potatis, 1 half lit. jordärtskockor, 1 half rotteri, 2 o. 1 half lit. vatten, 2 o. 1 half msk. smör, 2 msk. mjöl, salt, socker, peppar, 2 äggulor, 1 del. tjock gräde.

Beredning: Potatisen råskalas, jordärtskockorna och selleriet ansas på vanligt sätt och påsätts i kallt, saltadt vatten samt få koka, tills rot-sakerna äro nog mjuka att passera, 1 o. 1 half msk. af smöret fräses med mjölet, den passerade massan tillsättes och får koka 10—15 min. Purén afsmakas. Äggulorna och grädden uppvispas i soppskålen, det kalla smöret ilägges och purén tillslås under kraftig vispning. Den serveras med rostadt bröd.

Ångkokt kolja med äggstanning (f. 6 pers.). 1 o. 1 half kg. kolja, 1 tsk. ättika, 1 msk. salt, 1 half msk. smör.

Till stanning: 2 ägg, 10 msk. mjölk, 1 fjärdedels tsk. salt, 1 msk. hackad persilja.

Beredning: Fisken fjällas, rensas, sköljes väl och aftorkas med en duk, ingnides med ättikan och saltet samt skäres i bitar. En form smörjes med smör, fiskstyckena nedlägges och äggstanningen hälls öfver. Sist öfverströses den hackade persiljan. Formen öfverbindes med smordt papper och kokas i vattenbad, tills fisken kännes mjuk, och äggstanningen stannat, hvartill åtgår omkring 1 half timme.

Prenumerera på KAMRATEN!

FREJA-MAGASINET

C. E. LAGERSTRÖM

Specialaffär för Damartiklar
STOCKHOLM.

FÖRSÄLJNINGSLOKALER:
18 HUMLEGÅRDSGATAN 18.
18 GOTGATAN 18.
29 DRÖTTNINGGATAN 29.

KONTOR OCH LAGER:
18 HUMLEGÅRDSGATAN 18.

LÄKARERÅD

ENHVAR af Iduns läsarinno är äger att denna afdelning erhålla fria läkarråd. Förfrågningar insändas till redaktionen med påskrift: »Till Iduns läkare».

32 ÅR. Se svar från Ny prenumerant W. S. i n:r 3.
OLYOKLIG FLICKA. Se svar till Plågad i n:r 3. Jämför svaret till Svea i n:r 8.

MARTA. Se svar till Bertha L—s 2) i n:r 7. Önskvärdt vore, att ni hade tillfälle att bli undersökt af läkare för underlifssjukdomar.

FÖRTVIFLAD OBERFAREN MODER. 1) Ja. 2) och 3) Jo, hypnotisk behandling hos d:r Wetterstrand, Stockholm. Behandlingen har inga menliga följder. 4) Nej. 5) Nej.

MÅNGÅRIG NERVSVJK FRU. Se svar till Bertha L—s 2) i n:r 7. Önskvärdt vore, att ni i sommar undergående behandling vid lämplig kurort.

FRU N. — K. Hvilken som helst af specialisterna för underlifssjukdomar. Vi tro dock knappast, att någon vill åtaga sig detta.

GÖTA. Ni har helt säkert ingen nytta af elektrisk behandling, men väl af massage, om ni kan få dylik af fullt kompetent person.

MAJKEN. Oskadligt, men antagligen föga verksamt. Jämför svaret till 23-åriga Anna T. i n:r 3.
PRENUMERANT. Se svar till M. B. W. i n:r 3.
NERV-VÄRK. Sköt er efter föreskrif-

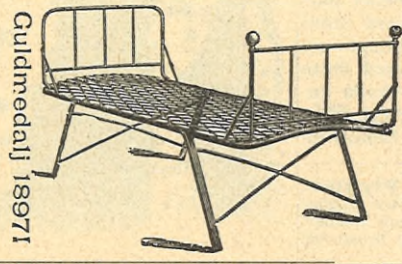
Köp svart Siden!

Begär mönster af vårt garanterade solida siden från 90 öre till 13 kronor pr meter.

Specialitet: Nyaste sidentyger för brud-, sällskaps- och promenadtoiletter, äfven kulörta och hvita.

Vi sälja i Sverige direkt till privata och sända de utvalda sidentygerna tullfritt och franko till bo-staden.

Schweizer & C:o, Luzern (Schweiz).
Siden-Export.

3,000 st. realiseras!

REX är den för sitt pris bästa järnsäng som finnes. Lätt och stark med ram af 25 mm. stålör och med botten af fjädrande stålstrådsflätning och spiraler. Storlek 190x75 cm. Erbjuder bekväm bädd. Kräver ringa sängkläder. Hopfällbar. Synnerligen lämplig för sommarställen, gästtrum, hoteller, badorter, som domestiksäng etc. — Sändes fraktfritt till hvarje direkt järnvägs- eller ångbåtsstation i Sverige mot förut insänd likvid.

Priset för Rex 1 (som illustr.) Kr. 16.50.
» » Rex 2 (utan messingsornament och med lägre gafflar, eljest lika) » 13.—.

Återtages, om ej till belåtenhet.

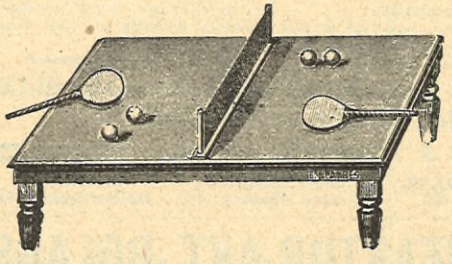
Stockholms Järnmöbelfabrik. Stockholm.

Radhes Hushållsanjovis

alltjämt oöfverträffad, rekommenderas åt kännare af verkligt god och fin anjovis. En delikatess är äfven

Fyrtornets Kaviar.
Fyrtornets Konserver

af alla slag rekommenderas.

“Ping Pong”

det så mycket omtyckta

Bords-Tennis

Spelet

komplett i kartong kr. 7,50

JOSEPH LEJA,
STOCKHOLM.

Hvad småttingarna kunna gifva i julklapp?

Alla slags lätta, praktiska, vackra små arbeten (fr. 25 öre) kunna rekvideras från Kindergarten, Kommendörsgatan 25, STOCKHOLM.

OBS.! Nya modeller! Endast till lands-orten.

KNEIPP BADEN, vid Norrköping
Kurort. Vattenbehandling m. m. Öppna året om.

Senaste nyheter
af

Kapp- och Promenaddräktstyger

för säsongen finnas i lager hos

Ernst Heurlin,
NORRBRO, STOCKHOLM.

Pucks Julnummer

är utkommet.

Pris 50 öre.

Köp det i dag, i morgon kan det vara slutsåldt.

Lars Monténs Neutrala Kärntval till yllervätt och Oleintvål till linnervätt användes lämpligast sålunda:

1/2 kg. tvål kokas i 2 liter vatten; när tvålen är upplöst, tillsättes under omröring 20 à 25 liter ljumt vatten; i denna utspädda lösning neddoppas plaggen. Vid yllervätt böra såväl lösningen som sköljvatnet hafva 36 à 38 grader.

Finnes hos de flesta specierhandlare samt i mina butiker

N:r 19 Stora Nygatan. — N:r 29 S:t Paulsgatan.
Sifvermedalj i Köpenhamn 1888 Guldmedalj i Stockholm 1897.

Rättviks Touristhoteller

öppna hela året.

Ombyte af vistelseort, frisk luft, är helse, kraft o. energi.

Komfortabla anordningar efter olika årstider.
Pensionspris, incl. rum, vivre, elektrisk belysning kr. 42, 46, 52 per vecka.
Beställningar ske medelst post eller telefon: Rättvik.
WILHELMINA WAHLGREN.

John Fröberg, Finspong, utdelar 500 gratispresenter till sina återförsäljare af Vitkort, Stämpel, Sigill, Korta varor m. m. Bland presenterna nämnas: Orgel, Byrå, Damguldur, Oljemålning, Ljuskrone, Kostym- o. Klädningstyg m. m., m. m. Illustr. priskur. gratis, ej franko.

terna för Bertha L—s 2) i n:r 7 och försök som lindrande medel salipyrinpulver a 1 gram 2—3 om dagen (med 1—2 timmar mellan hvarje pulver). Massage vore antagligen af god verkan.

ALE. 1) Ni kan använda flitiga gurglingar med Emservatten. Sannolikt är väl dock, att ni behöfver personlig behandling hos specialist. 2) Se svar till M. L. i n:r 11.

SAGA. Se svar till 23-åriga Anna T. i n:r 3.

H. MÅNGÅRIG PRENUMERANT. Kan ej afgöras utan personlig undersökning.

EM. Tag på morgonen efter en kopp starkt kaffe 20 kapslar med 1 half gram Extractum Filicis i hvarje (hvar femte minut en kapsel); tre timmar efter slutad intagning två matskedar ricinolja.

LILLA ROFVAN. Se svar till Mor 1) i n:r 10.

D:r —d.

FRÅGOR

ENHVAR af Iduns läsarinor äger att å denna afdelning framställa förfrågningar rörande husliga eller andra angelägenheter till besvarande af läsekröset. Äro frågorna af den art, att de rätteligen höra hemma i annonsafdelningen, intagas de dock icke.

N:r 733. Hvad äro villkoren för att antagas till elev å skolkök? Inom

hvilka städer finnas dylika? Huru lång och dyrbar är kursen? Har man sedan utsikt att snart nog erhålla plats som lärarinna?

Doris S—w.

N:r 734. Anhålls om en fullt tillförlitlig beskrifning på äggröra, sådan man får den på restauranter i Tyskland.

Ung husmoder.

N:r 735. Vore tacksam för uppgift å något botemedel mot gammal heshet.

Gretchen.

N:r 736. Kan någon upplysa mig om sättet att uppstoppa fåglar? Finnes någon bok utgifven i ämnet? Hvar kan man få köpa den? Priset?

Oskaria.

N:r 737. Huru befria en ljusgrön bryselmatta från mörka fläckar, uppkomna genom fukt från en på densamma stående björkstubbe?

A. H.

N:r 738. Hur skall jag bära mig åt för att stjälpas upp vingelé, så att det ej fastnar i botten på den form, hvari det är uppslaget? Jag använder små kopparformar, men geléet fastnar alltid?

Okunnig, ung fru.

N:r 739. Jag längtar att bese den omtalade och berömda Dalslands kanal. Mellan hvilka platser löper nämnda kanal, huru skall man bäst och billigast inrätta sig, för att befara den? Hvilken är den genaste vägen från Stockholm, och hvad är den ungefärliga kostnaden för en dylik färd? Hur många dagar varar kanalfärden?

10-årig prenumerant på Idun.

N:r 740. Kan någon säga, hvart man skall vända sig för att få en husjungfruplats i England? Är språkkunnig.

Ilta.

N:r 741. Är det någon, som känner till en barabok, i hvilken följande lilla vers är tillfinnandes:

»Denne man ville sova i fred,
Katten han ville spinna,
Då blef mannen så fastlig vred,
Tänkte: »Dig skall jag lära».
Band kring halsen på katten en sten,
Slungade stackar'n i hafvet,
Lade sig ner att sova se'n,
Trodde han gjort det präktigt.
Men sedan katten nu borta var,
Frukta rättorna ingen,
Bita i näsan vår stackars karl
Som aldrig mer får sova:

»Ack, om jag hade min katt igen,
Slupe jag dessa ulfvar!
Kisse, min enda, min trogna vän,
Dig jag för sent begräter!»

Rarahu.

N:r 742. Hvar finnas billiga ångskåp att köpa?

Helena.

N:r 743. Är det skadligt att inandas röken af brinnande svavel?

Helena.

SVAR

ENHVAR af Iduns läsarinor uppmannas lifligt att till inbördes nytta i mån af förmåga besvara insända frågor. Svaren insändas till redaktionen, och angives all tid tydligt nummer å den fråga de gälla. Åt de tre af våra läsarinor, som under årets lopp tillfylltstörande besvarat det största antal frågor, komma vi som en uppmaning att vid dess slut vidta tre pris, hvardera bestående af 25 kronor. Förten skall hör en hvar, som insänder svar, alltid underteckna med samma signatur.

N:r 669. Detta beror ju på, om nätet skall vara till en eller tvänne hästar. Somliga tycka om att ha slädnätet så långt, att dess tofsar eller fransar nästan stöta emot marken, andra å erigen föredraga helt korta, så att skakklarna (till en häst) nått och jämt döljas. Trissan torde göra bäst i att själf taga mät-

etter den (eller de) hästar och släde, till hvilken nätet skall begagnas.

Karla Rönne.

N:r 670. Skrif till Box 22, Sköfde. N:r 672. I de allra flesta städer finnas af enskildas donationer upprättade hem, där äldre damer kunna få tillflykt. Fördras endast att ha hemortsrätt i samhället och kunna intyga medelöshet. Församlingens kyrkherde ger nog upplysningar och rekommenderar de anmälade, om därom anhålles.

Karla Rönne.

N:r 673. Försök med att röra samman litet kolsyrad magnesia eller Bolus med vatten till en gröt, som strykes på fläcken. Då massan torkat, borttages den med en styf borste eller pensel. Eller ock kan fläcken gnidas med en svamp, doppad i renad terpentin eller benzol. Detta har visat sig ha god verkan på fläckar af flott o. d., huruvida bärfläckar gå bort genom detta användningssätt är likväl icke af mig själf pröbat. Ni kan ju försöka med en fläck på något papper, innan ni experimenterar med böckerna etz.

Karla Rönne.

N:r 674. Inom landet finnas två alkoholisthem, nämligen Sans Souci vid Upsala och Eolshäll i närheten af Stockholm. Årsafgiften (enligt de respektive prospekten) är vid Sans Souci 730 eller 832 kr., beroende på om den inträdesökande önskar att dela rum eller bo enskildt. Årsafgiften vid Eolshäll är 900 för deladt och 1,500 kr. för enskildt rum. Förhållandena i öfrigt vid de båda hemmen äro i det närmaste likställda. De respektive föreståndarna lämna med all visshet vidare meddelanden.

X.

N:r 677. Uppgif er adress, så erhålles en beskrifning på örtmixtur, hvilken är särdeles välgörande.

A. L.

— Åt torra hafregryn en längre tid — drick det i små möjliga under tiden kuren varar. Detta enkla botemedel har hjälpt många.

L. S.

N:r 690. »Bikupan» i Stockholm motager dylika arbeten till försäljning.

A. B.

N:r 691. F. öken Selma Wahlgren, Regeringsgatan 48, 1 tr., gifver undervisning i dylikt.

A. B.

Tandläkare Osc. Bohrn,
72 Drottninggatan 72.
Artificiella tänder. Plombering etc. Smärtförtagande medel vid operationer. Hvardagar 10—3; helgdagar 10—11. Allm. tel. 4873.

Tandläkare TOM von HALL,
Biblioteksgatan 12, 1.
Hvard. 10—2, 5—6. Helgd. 10—12. Allm. tel. 5848. Rikst. 6063.

Tandläkare John V. Lindh-Hygrell,
17 Karlavägen 17. Allm. tel. 43057. Hörnet af Sturegatan och Karlavägen.

Tandläkare Emelie Larsson,
Regeringsgatan 37, 2 tr.
Rådfrågningstid 9—10, 1—2. Allm. t. 16305.

Tandläkare Sjögquist
6 Sturegatan 6, Stockholm.

Tandläkare G. W. Widfond,
Drottninggatan 74.
Artific. tänder från 2 kr. st. plombering m. m. Rikst. 2754. Brunkeb. 2190.

MIN nästa (ettåriga) kurs för damer i massage och sjukgymnastik börjar 1 okt. N:r 29 Regeringsgatan. Närmare genom prospekt. Ständig adress: Saltsjöbaden. D:r Emil Kleen.

Doktor J. Arvedsons Kurs i Sjukgymnastik, Massage och Pedagogisk gymn. (friskgymnastik) i hufvudsak lika med Gymnastiska Centralinstitutets kurs för kvinnliga elever. Kursen är 2-årig med början 1 okt. Upplysningar och prospekt genom doktor J. Arvedson, Stockholm.

Ljusbad, Massage & Vattenbehandling, Ansiktsmassage — Manicure. D:r Metzgers metod. — Elever mottagas. **Fru Emelie Hagelthorn.** Tel. Brunkeb. 784. Biblioteksgatan 12.

Kosjuvelerare K. ANDERSON i Jakobsborg • STOCKHOLM •

Doktor O. Wides Kurs i Massage, Sjuk- & Frisk-Gymnastik motsvarande Gymn. Centralinstitutets kurs för kvinnliga elever. Upplysningar och prospekt genom Doktor O. Wide, Stockholm.

Gratis och franko erhålles ny rikt illustrerad pris-kurant för 1901 från **C. J. JOHANSSONS Musik-Instrumenthandel,** 22 Österlånggatan 22. STOCKHOLM.

KOSTA GLAS! (Kungl. Hofleverantör.) Försäljningsmagasiner: 19 Birgerjarlsgatan 19, 10 Gustaf Adolfs torg 10. Guldmaljer: Malmö 1896, Stockholm 1897, Paris 1900.

A. Wilh. Lindbergs Pianoetablissement. Stockholms äldsta pianoaffär, etablerad år 1856, 26 Regeringsgatan, Sthlm. Telegrafadr. Piano, Sthlm. Lager af flyglar, pianon och orglar från in- och utlandets förmästa fabriker.

Foulard-Siden-Robe kr. 12: 60

till högre pris — 14 meter! — porto och tullfritt! Profver omgående; likaså af svart, vitt och kulört »Henneberg-Siden» från 65 öre till kr. 16,60 pr meter.

G. Henneberg, Siden-fabrikant (k. o. k. hofl.) Zürich

För att vara vacker

är det ej tillräckligt att hafva en frisk ansiktsfärg, man måste dagligen sköta ansiktshuden och händerna. Det bästa medel hertill är **Crème Simon**, hvars stora värde i hygieniskt hänsende ådagalagts genom 40 års succés. Tillsammans med detta utmärkta medel bör man icke använda annat puder än **Poudre de riz Simon**, parfymradt med viol eller heliotrop

Omdömen om **ÖSTLIND & ALMQUISTS Flyglar:** — De äga en både stor och klangskön samt mycket sängbar ton, påminnande om de världsberömda Steinwayflyglarnes. Äro därjämte mycket behagliga att spela på. Jag lyckönskar firman till ett i allo så förträffligt arbete. Stockholm i Nov. 1901. **Richard Andersson.** Om **Pianon:** — De äga en mjuk, fyllig och särdeles vacker ton samt ett mycket behagligt spelsätt, och jag tvekar därför ej att rekommendera dem på det varmaste. Stockholm i Januari 1900. **Wilh. Stenhammar.**

Den enda firma, som vid Gefleutställningen tillerkändes **GULD-MEDALJ** för både Orglar, Flyglar och Pianon var

ÖSTLIND & ALMQUIST i Arvika. Filialer: **STOCKHOLM,** **GÖTEBORG,** **MALMÖ,** Vasagatan 50. Vestrå Hamng. 18. Baitzargatan 10.

GEFLE MANUFAKTUR-AKT.-BOLAGS

Oblekta, Blekta och Färgade

VÄFNADER

försäljas i parti från kommissionslagret i Stockholm hos **ADOLF BODELL.**

Botande af skallighet.

Förebygger hårfall, affägsnar mjäll, häver klåda och framkallar frodig härväxt på skalliga hufvuden och främjar växten af ögonbryn och ögonhår.

Ett profpaket sändes gratis.

Frkn **RIVA**, berömd fransk kontraalt. **GEO N. THATCHER**, Covington Ky. U. S. A. Afdelningschef i ett stort järnvägsbolag.

Ofvanstående afbildningar tala tydligare än ord med hänsyn till de uppnådda resultaten.

Detta medel har botat tusentals personer, och ingen behöfver frukta för, att det är skadligt. Vi fordra ej, att Ni således utan vidare skall taga vårt eller någon som helst annans ord för godt, utan skrif efter ett gratis profpaket och lär af egen erfarenhet, hvad detta underbara medel kan uträtta.

Detta medel affägsnar klåda och mjäll, säkra tecken till en annalkande skallighet och bevarar hufvudsvälen frisk och kraftig. Det återger äfven grått hår dess ursprungliga färg och frambringar tätta och vackra ögonbryn och ögonhår.

Mot insändande af namn och adress till **Altenheim Medical Dispensary, 4201 Butterfield Building, Cincinnati, Ohio, U. S. A.**, jämte ett 10-öres frimärke till omkostnader för försändelsen, sändes Er gratis ett profpaket af detta märkvärdiga medel. Kom i häg att portot till Amerika är 20 öre. Skrif namnet mycket tydligt och uppgif noggrann adress, så att ej någon felaktighet må äga rum vid expeditionen.

Örebro
Half-öres Kex
rekommenderas.

vigselsceremonierna är bruden tillåten att mottaga besök af sin numera äkta m...

Hemlifvet i Mexiko är ställt på svaga fötter. I deras språk finnes, så vitt jag vet, inte något ord som förmår uttrycka den idé vi bildat oss om sant äktenskapligt hemlif. Det tyckes, som om deras hem i sig själf saknar förutsättningarna för ett enhetligt, på ömsesjdig sympati hvilande familjeintresse. Man finner ej en tillstympelse till hvad vi förstå med verklig hemtrefnad. Möblerna och öfriga husgerådssaker förstå ej heller uttrycka den inbjudning till hvila och behag som i våra hem. Frånvaron af kakelugnar gör sitt till att gifva ett kallt och tomt uttryck åt rummen. I våra nordiska länder spelar ju kakelugnsbrasan en stor roll, som ett gravitationscentrum för familjens medlemmar att samla sig omkring under vinteraftnarna och utbyta tankar och sinnesintryck.

Ej heller har det mexikanska hemmet den sedliga kärna och grundval som i allmänhet utmärka våra hem. Ehuru från en juridisk synpunkt sedt det mexikanska äktenskapet är praktiskt opplösligt, har det däremot från en moralisk

synpunkt strängt taget ingen bindande kraft alls. Någon egentlig påmedveten dygd och moralisk viljekraft hvilande sedlighetskänsla är ett ej ofta förekommande drag i den mexikanska karaktären. Det verkliga kärlekslifvet, om sedeslöshet någonsin kan göra anspråk på ett sådant namn, försiggår mera utom än inom den äktenskapliga härden, och en amerikansk konsul i Guadaluajara framlade statistiska uppgifter som visade att öfver 65 proc. af barnen bland de s. k. bättre klasserna voro födda utom legala äktenskap!

Den fullkomliga afsöndringen före äktenskapet från allt manligt umgänge lämnar kvinnorna i ett tillstånd af ytterlig moralisk förvirring och osjälfständighet, när efter äktenskapet de hämmande skrankorna helt plötsligt falla undan — när föräldrar, farbröder, tantter och duennor af alla slag lämna henne på egen hand att förlita sig på sina egna moraliska resurser. Och konsekvenserna uteblifva icke, ehuru beundransvärda undantag utan tvifvel finnas från denna regel. Mexiko har exempel på uppoffrande dygd och sann kvinnlighet också. Amerikanerne som äktat mexikanska flickor äro i allmänhet mycket tillfredsställda med sitt val. De äro hjälpsamma, ekonomiska och älska sina barn. Efter äktenskapet blifva de ofta passionerade rökare och röka äfven offentligt — ett nöje som är tillåtet flickståndet.

Hushållning i Mexiko skiljer sig betydligt från våra föreställningar i den vägen. En respektabel hushållning i det landet fordrar först tre gånger så många tjänsteandar som hos oss, och tjänarna äro så fjäskiga och nogräknade med afseende på området för sina särskilda husbestyr, att det indiska

Albin Lenhardtssons
Stomatol.
Den bästa för
tändernas, munnens o. hudens vård.
H. Maj:it Konungens
Hofleverantör.

kastväsendet kan ej uppställa mera markerade gränslinjer. Kokerskan skulle aldrig kunna förmås att diska eller rengöra sina kokkärl; kammarjungfrun skulle betrakta en syssla i köket som en dödlig skymf. Serveringsflickan skulle lämna sin plats det ögonblicket hon begärdes att damma en möbel, och baderskan dammerskan, soperskan, diskerskan, borsterskan etc. stå eller falla med deras häfdvunna rättigheter och skyldigheter.

Kokningen af maten i Mexiko försiggår öfver träkol. Spiseln består af en uti väggen formad lerhäll af cirka 2 a 3 fots djup och kanske dubbelt så lång. Vertikalt genom denna plana häll sänka sig ett större eller mindre antal hål, som utmyna i andra motsvarande hål, hvilka löpa horisontalt genom hällens botten. Det luftdrag, som sålunda uppstår nedifrån uppåt, är tillräckligt att hålla ett träkol glödande, om det först blifvit antändt och nedstucket i ett af de vertikala hålens öfre änd. När hvarje hål blifvit försedt med ett stycke antändt träkol, uppstår en jämn hetta från hällens yta och på denna försiggår all kokning. Ej ett spår af järn eller af någon annan metall står att upptäcka i denna spis. Och kok-

kärlen bestå uteslutande af denna material. I hela landet — med undantag af den amerikanska kolonien i Mexiko City — finnes ej en järnspisel eller ett kokkärl af metall. Man kokar soppor, steker ägg, griljerar, rostar, bryner etc. i röda lerkärl på en spis af lera. Huru tafatt och otillfredsställande en sådan kokinrättning än torde förefalla våra på kokindustriens yppersta praktpjäser bortskämda kokerskor därhemma, förser den icke desto mindre mexikanaren med ett ganska godt bord. »Turbide Hotell» i Mexiko City, det största hotell i landet och som kan ackommodera bortåt en 700 personer med mat och sofplatser, är uteslutande hänvisadt till lerspislar och lerkärl.

Maten består i allmänhet af starkt kryddade rätter. Olivolja användes till alla rätter och tar platsen för smör. En slags peppar, egendomlig för Mexiko, är kallad chiliconcarna. Den har utseendet af stora ärskidor — gröna med en röd skiftning, uti hvilka ligga små grynar af en brännande skarp smak. Utaf denna krydda tillagas Mexikos nationalsås och stolthet, den vidtberömda chilicansåsen, som både till utseende och smak påminner om flytande lava. Den är tjock, simmig och eldröd, och med en smak så skarp att man vid första försöket att njuta af den håller på att förlora andan. Icke desto mindre påstå läkare, att den är välgörande för magen och vätskorna. Den serveras vanligen till köttträtter och tomales. Den senare är en mycket omtyckt maträtt, som består af malet kött, blandadt med majs mjöl cayenne och lök och kokt hoplindadt med bast af majsväxten.

(Forts.)

Äkta Ramie-Underkläder.
Herr-Tröjor, tunna
storlek 4 5 6 7
pr styck 2: 50 3: — 3: 50 4: —
Herr-Tröjor, medeltjocka
pr styck 3: — 3: 75 4: 50 5: 50
Herr-Kalsonger, medeltjocka
pr par 4: — 4: 50 5: — 5: 50
Herr-Skjortor, tunna
pr styck 4: — 4: 50 5: — 5: 50
Herr-Skjortor, medeltjocka
pr styck 5: — 5: 50 6: — 6: 50
Lahmans Herr-Tröjor,
storlek 4 5 6 7
pr styck 2: 75 3: — 3: 50 4: —
Lahmans Dam-Tröjor,
storlek 3 4 5 6
pr styck 1: 20 1: 30 1. 40 1: 50
Österlund & Anderson,
4 St. Nygat. 4. 11 Hötorget 11.

Prenumerera på IDUNS MODETIDNING!

TIDSFÖRDRIF
CHARAD.
På stora gods mitt första finns,
Där gästerna så gärna vandra;
Bland räkneord, som hvar en minns,
Är fastän litet dock mitt andra;
I slottets salar, det kan ej fela,
Mitt tredje är nöd ändig sak,
Fullt lika nyttiz som salens lak.
Mitt tredje är och ibland mitt hela.
S. R.

LOGOGRYF.
Jag många syskon har
På hvarje del af jorden,
Men se, mitt öde var,
Att komma hit till Norden
Och där jag trifs så väl.
Att jag den aldrig lämnar,
Och därtill ges och skal,
Som jag nu nämna ämnar.
Se jag »ranerad» är,
Samt äger fastigheter;
På goda grunder bär
Jag vissa rättigheter,

Sundsvalls
Enskilda Bank
2 A Kungsträdgårdsgatan 2 A.
Sparkasseränta 4 proc.
Andra häftet af »Moster Emmas Väfbok», mönster med illustrationer till vackra hemväfnader, lämpl. till gardiner, möbiltyger, herrkostymer, promenad- och bruddräkter, erhålles mot 1 kr. 35 öre postförskott från Andersson, Bjärstad, Kuddby.
Prima saltadt Kräftkött
hos ALMÉN & BUSCK's Eftr.,
Jönköping.

Det bästa hvetemjöllet
MALMÖ
BEST
PATENT
Malmö Stora Walsqvam

Hur skall man med **liten kostnad** och ringa risk få **stor inkomst?**
Därom gifves gratis anvisning till en hvar som sänder svar märkt **»Försök en gång»** under adr.:
S. Grumellii Annonsbyrå
Stockholm f. v. b.

JOH. LUNDSTRÖM & C:o.
Stenkol, Cokes
Anthracit
Carré-Briketter.
Varumärke. Varumärke.
Kontor:
Rikst. 4 27 22 20 20 12
22 Skeppsbron 22
5 Strandvägen 5
1 Parmmätaregatan 1
A. Tel. 22 88 60 19 61 98

På världsutställningen i Paris 1900
voro ej de svenska preparaten **DYNAMOL** och **STEFANOS** utställda. Dynamol och Stefanos äro bättre och billigare än Mellins Food. Det utländska Mellins Food är nära dubbelt så dyrt som det svenska preparatet Dynamol, oaktadt det sistnämnda är för ändamålet lämpligare. Stefanos är till sin sammansättning lika Mellins Food men med den skillnaden att Stefanos är bättre samt 2 a 3 kr. billigare pr kilo. Dynamol och Stefanos finnas till salu i Hälsovännens affär samt i apotek.

Fagersta d. 7 sept. 1901.
Herr Axel Lennstrand,
Gefle.
För min 11 månader gamla dotter, har jag de sista 3 månaderna använt »Mellins Food» och funnit detta preparat så välgörande och närande för henne, att jag icke kan undvara det.
Eftersom jag nyligen hitflyttat och här på platsen »Mellins Food» icke är till salu, vill jag härmed vända mig direkt till Eder med ödmjuk anhållan om, att Ni godhetsfullt ville per omgående på billigaste sätt hitsända 4 flaskor 1/1 »Mellins Food».
Högaktningfullt
C. Hörle,
Metodistpastor.

Som vi den 1 januari 1902 komma att ombilda vår affär till
aktiebolag
hafva vi beslutat
Realisera
hela vårt stora lager af
Möbler, Mattor, Möbiltyger,
Gardiner m. m.
med alla nu inkomna nyheter, till betydligt nedsatta priser, samt delvis till och under inköpspris, och rekommendera vi detta enastående tillfälle vid uppköp af ifrågavarande artiklar.
OBS. Realisationen fortgår hela hösten. Vördsamligen
11 Drottninggatan.
Myrstedt & Stern,
Kongl. Hofleverantörer.

I dag utkommet:
LINGONRIS
bundet och obundet
af *Anders Rosvall.*
Pris 1 krona.
G. Wahlfrid Wilhelmssons förlag,
Stockholm.

Metallfabriksaktiebolaget
C. C. SPORRONG & C:o
23 Regeringsgatan 23
STOCKHOLM
Utför: förgyllning, försilfring, förnicklning samt renovering af antika och moderna metallarbeten.

Fem ting att minnas, vid köp af möbler:
1.o. P is.
2.o. Solidt och hållbart arbete.
3.o. Smakfull och treflig stil
4.o. Salsmöbeln »Record» 1901, enastående.
5.o. Begär prisurant, ritningar och fotografier från
OSCAR EDV. EKELUNDS
Snickerifabriks-Aktiebolag,
Wirserum.
NEDERLAGET:
22 Birgerjarlsgatan 22, Stockholm.

Klädningar

i afpassade bitar å 6 mtr af extra fin eng cheviot, marin, svart och rödbrun, som kostat 12 kr., säljas af en händelse till 7: 75 pr st.

Kläde

extra fint, till promenadräkter, i afpassade bitar å 4 1/2 meter, som kostat 27 kr. säljes till 22 kr. pr st.

Zederfeldt & Hansen,
Observatorieg. 6, Stockholm.

Och om mitt väl och ve —
Med ordrikt öfverdåd —
Jämt öfverlägga de,
Borgmästare och råd.
Jag är så stationär,
Att ingen kan mig rubba,
Och inga afundsmän
Skall från min plats mig tubba.
Mitt namn jag bär med fröjd —
Det ganska präktigt låter —
Och nu, om än ej röjd,
Jag er det gissa låter.

Rätt mycket smått och godt nu finns
Att gåtan illustrera.
En bostad för en liten prins,
Ja, hvarför ej för flera.
En höghet, som med friskt humör
Begagnar pudervippan.
Hvem osten oförskämdt förstör,
En hädd för lilla sippan.
En man uti hvars hjätedikt
Ett äpple omnämndt blifvit.
Så någonting — ja, förr — af vikt.
Djur, månet lamm har rifvit.
En rund persedel som ibland
I luften om sig svingar.
Hvad gör man för att nå i land?
En man, hvars tal betvingar
Hvad kallas den, som alltid är
I sin affär pålitlig?
Hvad halfull man till nästan bär.
En gubbe — oförvillig
En frihetsvän i nordanskog.

Små blad, rätt delikata.
Hvad gjorde mor, när »gubben» dog?
Ett afbrott på en gata.
Af mansnamn ganska snygga tre.
Af kvinnonamn — omöjligt,
Jag kan ej något sådant ge,
Det är ju ganska löjligt!
En flod som rullar glädt sin våg
Nå'nstans i Europa.
Om vargen för vår dörr vi såg,
Hvart sprang vi — allihopa?
En ledare af kyrklig sång.
Ett klädesplagg för kvinna.
Hvad vi få göra mängen gång
För att försoning vinna.

LISA.

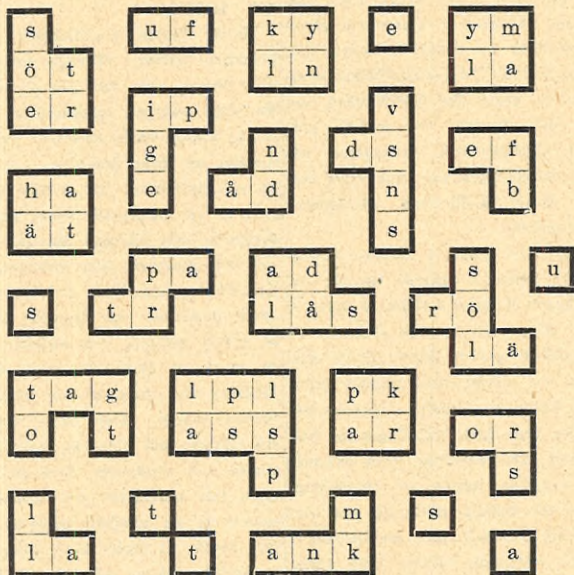
GADUS' Fiskkonserver.

Välsmakande! — Närande!

— Hållbara! —

(Se »Iduns Hjälprea» för maj d. å.) (3)

MOSAIK.

Ofvanstående smådelar skola sammanfogas, så att en kvadratformig figur erhålles. De nio ord, som därigenom bildas, äro!
1) prydnad för militärer, 2) erhålles vid ostberedning, 3) blommor, 4) flyktigt kärleksbevis 5) frukt, 6) den förste af sin ätt, 7) i

vichyflaskan, 8) skyddar ögonen, 9) för virkande damer. De nio ordens begynnelsebokstäver bilda namnet på en svensk stad och slutbokstäverna likaså namnet på en annan sådan.

FIX.

VOKALFÖRÄNDRINGS-GÅTA.

Med a.

En engelsman man entusiasmerar,
Om mig med a man honom föreslår;
En Sveriges son en stund därpå funderar,
Men kanske sedan in därpå han går.

Med e

Om stora famnen jag emot dig räcker,
Du tar emot karossen med behag;
Jag lif åt varma känslor hos dig väcker,
Men mest du älskar mig en vinterdag.

Med i.

Den lilla töSENS klädning kan det vara —
Om mamma ej på tyget sparat in —
Men, utan villkor, himlarymden klara,
Och snilleTS synkrets — kanske äfven din.

Med ä.

I kjolar går jag ständigt — ej själfständigt —
Och utan sömmerska jag står mig slätt;
Ja, ingen låter, såsom hon, behändigt,
Min fulla skönhet komma till sin rätt.

SIBYLLA.

LÖSNINGAR

TILL TIDSFÖRDRIFVET I N:R 48.

CHARADEN: Fredrikson.

LOGOGRYFEN: Korsett: ros, skott, rek, tok, tes, kors, ro, Sote, tro, torsk, ek, eko, sko.

ANAGRAMMET: Asien, Siena, Aisne.

SCHACKGÅTAN:

Hur skönt ler solen, hur vänligt hoppar
Dess milda stråle ifrån gren till gren!
Allfaders blick, i aftondaggens droppar,
Som i hans världshaf, lika klar och ren!
Hur röda fågar hon ej bergens toppar!
O! det är blod på Balders offersten!
I natt är snart det hela land begrafvet,
Snart sjunker hon, en gyllne sköld, i hafvet.
Tegnér.

SIFFERGÅTAN: Leo Tolstoy: 1) 1, 2) ren, 3) prost, 4) Fritiof, 5) Mongoliet, 6) Ängelholm, 7) Worskla, 8) öster, 9) ros, 10) y.

Mellins Food

är det enda näringsmedel för barn och sjuka, som för sina öfverlägsna egenskaper erhållit guldmedalj vid världsutställningen i Paris 1900

Prof af MELLINS FOOD erhålles gratis och franko från

AXEL LENNSTRAND,
Gefle.

BREFLÅDA

REDAKTIONENS BREFLÅDA:

Abonnet i Norge. Att dumheten florerar, det är oss, tyvärr, icke okänt, utan att därför besittarna själfva behöfva begå den oförsiktigheten att i otränadt mål blotta sig.
A. V. Consulat général de Suède et Norvège, Barcelone, Espagne.
J-t. Hvad i all världen har väl kunnat inge eder den befängda ideén att uppträda som författare!

Siri. Vi instämna till fullo i skön Dagmars hjärtasuck: »Stackars trubadur!» — som råkat ut för en så parodisk »litterär behandling».

Spero. »Drömmar» gå som strömmar, och deras utlopp är papperskorgen.

S-a. »Fantasi» — må vara! Men poesi — absolut ej ett spår!

T. B. L. Ett klen original i ännu klennare öfversättning — nej tack!

Lisen. Att införa en dylik konungahyllning i Idun vore värre än majestätsförbrytelse.

C. V. Den föreslagna författarinnans litterära betydelse synes oss allt för oansenlig, att någon porträttering kan ifrågakomma.

Bellis. Hvad som passera för väskritiken, tål ingalunda alltid offentlighetens skarpa ljus i tidningsspalten.

Aida. Omöget.

Jerker. Ni har ju postverket! Anlita det och lycka till!

Per Svinaherde. Betyg? Under medelmåttan!

EXPEDITIONENS BREFLÅDA:

»E. G. T.», Jönköping. Insänd ytterligare å 6,75 inb. är allmänt omtyckt och rekommenderad af Idun.

Prof. Hartelius, Hemgymnastik till hälsans bev. o. återvinnande, samt om snörlifvets skadl. verkan. Pris 1 kr.

Eva Hellmans illustr. KOKBOK å 6,75 inb. är allmänt omtyckt och rekommenderad af Idun.

Hasselblads Charkuteri, 41 Nybrogatan.

Härmed tillkännagives vördsamt att jag denna dag i förbindelse med min fabrik 41 Sibyllegatan öppnat försäljningslokal.
Tillfälle beredes härigenom allmänheten att själf kontrollera råvarorna och tillverkningen.
Speciell kontroll af hela fabrikationen utfövas fortfarande af Professorn vid Veterinärinstituttet Herr H. J. Dahlström.
Hvar och en intresserad inbjudes därför till ett godhetsfullt besök och hoppas jag att därigenom stadfästa det mångåriga förtroende som kommit min tillverkning till del.
Högaktningfullt

C. H. Hasselblad.

BOLINDERS »Focus».

Praktisk och ekonomisk Värmeapparat

för insättning i Kakelugnar.

Pris kr. 12.

Stort lager af

SKIDOR

och

Skid-Tillbehör

billigast i

A. OBELINS

VELOCIPE- & KAMINAFFÄR, Stockholm.

Kindergartens julpaket!

För småttingar från 4—10 år rekommenderas Kindergartens julpaket, innehållande många olika små arbeten och öfverraskningar. Sändas till landsorten om ålder och adress uppgifvas till Kindergartens, Kommandörsgatan 25, Stockholm. Pris 2 och 3 kr.

Rörstrands fabriks försäljningsmagasin och bosättningsaffär,

33 Drottninggatan 33. Riks 5634. Allm. 6927.

Högsta rabatt vid köp af serviser, glas, porslin, nysilfver, nickel, koppar och köksuppsättningar.

VILH. LANGES

— Fotografiatelier —

38 Grefgatan 38

rekommenderar ett förstklassigt arbete till moderata priser.

OBS! Julen stundar, dagarna äro korta.

Allm. tel. 11166. (A. R. R. 74)

Ett thebrödsbageri

i Uddevalla, med bästa läge och kundkrets, finnes af en händelse att hyra nu genast eller den 1 april, hållet af kompetent bättre fruntimmer. Närmare meddelar fru Agnes Mellin: Uddevalla.

Tilkännagifvande.

Undertecknad, som vid utgången af innevarande år öfverlämnar den affär jag i öfver 30 år innehafvt, utförsäljer från och med oktober mina stora och välsorterade lager af

Siden- & yllekäldningstyger

till betydligt nedsatta bestämda priser.

Däribland vill jag framhålla mina för hösten nyinkomna lager af Nouveautéer i dessa artiklar, hvilka äfven utförsäljas till lågt noterade priser.

Rekommenderande mig därför vid inköp i öfvannämnda bransch, tecknar

Med största högaktning

AUGUST CARLSON,

50 Västerlånggatan & Drottninggatan 61.

Prenumerera på »BARGARDEROBEN»

D. J. ELGÉRUS

Fabriks- & Handels-Aktiebolag, Örebro.

Färgeri & Kemisk Tvättanstalt för Dam- & Herr-Garderoben.

Filial Stockholm Klarabergsgatan 58.

Telefon Allm. 7941.

Hos
A. SUNDBERG,
Birger Jarls gatan 11, 1 tr.,
förfärdigas såväl enklare som elegantare
Promenad- samt Sällskapsdräkter.
OBS! Största urval af Garneringssaker efter senaste
Telefon 52 75. Mycket moderata priser. (A. R. B. 96)

Bländande hvit
REN
LUKTFRI
Alldeles oskadad
erhålls genom att begagna
M. Zadigs Tvättpulver
Garanteradt utan klor eller andra skadliga
ämnen. Fås i alla bättre minutaffärer.
Försök en gång
och Ni ångrar Er icke.

Högstedt & Co
32 Regeringsgatan 32
— Stockholm —
Specialitet:
**Bordeaux- &
Bourgoigne-viner.**
Billiga priser.

Kurser med grundlig undervisning i
klädsömnad, tillklippning, prof-
ning, mönsteruttagning. Undervisning gifves
af skicklig sömmerska. Eleven syr endast
egget arbete. Lektionstid 11-3. Regerings-
gatan 48, 1 tr. **Selma Wahlgren.**

Passande julpresent.
En fin broderad **gungstommat**, nästan
färdig, finnes af en händelse till salu.
Vestgötagatan 4, 4 tr., Sthlm.

Hushållsskola.
I ett godt hem, beläget vid foten af Om-
berg i en ovanligt naturskön trakt med dag-
liga järnvägs- och ångbåtskommunikationer,
kunna unga bättre flickor erhålla grundlig
undervisning i allt hvad som hör till skö-
landet af ett välordnat hushåll samt alla
finare och enklare handarbeten jämte konst-
väfning. De bästa referenser kunna erhållas.
Kursen börjar den 15 januari och slutar
den 1 maj. Närmare underrättelse af Fru
Eda Rhenström, **Alvastra**. Pris 75 kronor
i månaden.

**Man mår
aldrig väl**
af oblandadt kaffe, som all-
deles förstör Eder, hvarför
man alltid bör blanda det
med **Stockholms Kaffe-Ak-
tiebolags** berömda **Intubi-
kaffe**, som gör kaffet godt,
hälsosamt, välsmakande, yt-
terst drygt och billigt samt **for-
hindrar kaffeförgiftning.**
Paketer à 25 och 10 öre i
alla speceri- och diverseaffärer.
OBS. att firmans namn, **Stock-
holms Kaffe Aktiebolag**, är
tryckt å alla paket, ty **endast
dessa** äro verkligt äkta.

Tidaholms Fantasmöbler,
rikhalt. urval i forn-
nord. stil. Fullst.
rumsmöblemang ut-
förs i alla olika
variationer efter or-
der. **Mod. mönster
för glödbränn. o.
kolorering** uppläggas,
verkställles. Begär prisuppgifter från
Tidaholms Bruks Aktiebolag, Tidaholm.
(Försäljningsmag. Beridarebang. 27. Sthlm.)

Väfbok för nybörjare
(Se Litteraturafd. Idun n:r 39 för i år!)
säljes å kr. 1: 25 hos Hrr Bokh. Nordin
och Högberg, Gefle, samt för återförsäljare
direkt hos utgifvaren, fröken Augusta Söder-
berg, Gefle.

**INTET GOLFDRAG
eller SKUROS mera
om man använder
FORSHAGA
LINOLEUM
MATTOR**

Praktiska gångmattor.
Vid Krontorps gård, adr. Värmlands Björ-
neborg, försäljas till 65 öre pr meter vackra
hållbara gångmattor, förfärdiga af star-
kaste cellulosafiber. Sändas mot efterkräf.
Försök några meter på prof. —

Halskatarr,
hosta, håll och styng in bröstet kunna vid
bristande vård och olämplig behandling lätt
öfvergå till att blifva svåra och omöjliga
att bota. Snar och skyndsamt behandling
är därvid af stor vikt. I den bruksanvis-
ning, som åtföljer hvarje flaska af fil, dok-
tor P. Håkanssons fabrikat Salubrin, läm-
nas redogörelse för, huru detsamma lämp-
ligen användes i dylika fall till värmande
omslag, inandning m. m. Tydligt bör
man dock icke uraktlåta att snarast anlita
läkare för erhållande af fullständig ledning
angående behandlingen.
Salubrin tillhandahålles i parfym- spe-
ceri- och färgaffärer. I parti hos **Geijer
& Co, Stockholm.**

Elever mottagas fortfarande i
Örebro Väfskola.
NINA von ENGESTRÖM.

LEDIGA PLATSER

Hushållerska, som äfven kan med mas-
sage-behandling, erhåller en sådan plats
nu genast hos bättre ungherre på landet,
men ingen göse sig besvär utan att goda rek.
och fotografi kunna framvisas. Uppgift äfven
edra pretentioner. Extra massagebehand-
ling blifver egen förtjänst. Adress **F. J.
W.**, p. r. 11, Göteborg.

Sjuksköterska.
Inom Nybro extra provinsialläkaredistrikt
anställles från och med nästa års ingång på
landstingets bekostnad en sjuksköterska med
station i Nybro.
Löneförmåner äro: 600 kronor för år och
under tjänstgöring för smittosamma sjuk-
domar af landstingsmedel i kosthållersätt-
ning 1 krona för hvarje dygn eller del däraf.
Som åtgärd till resa eller tjänstgöring eller
båda tillsammans, och fria resor i alla
öfriga fall åligger det den eller de sjuka
eller deras målsman att tillhandahålla skö-
terskan såväl fria resor och kost som och
skälig ersättning för hennes tjänstgöring.
För att blifva till sjuksköterska antagen
fordras:
1) Företeende af tillförlitliga intyg att den
sökande äger kännedom om de viktigaste
smittosamma sjukdomars igenkänningste-
cken, om febersjukas vård och skötsel be-
räffande diet, om tillagning af för befrä-
njade lämpliga maträtter, om de allmänna
försigtighetsmått, som böra iakttagas till hin-
drande af smittosam sjukdoms spridning,
om de viktigaste antiseptiska medlen samt
deras tillblandning och användningssätt samt
om desinfektion.
2) Intyg af vederbörande pastorsämbete,
att sökanden är ogift och ej under 21 år
gammal samt att hon är känd för godt och
stadgad uppförande.
3) Intyg af legitimerad läkare, att hon har
kraftig kroppshyggenad, är frisk och har sta-
dig hälsa.
Egenhändigt skriven ansökan ställd till
sköterskestyrelsen i Nybro distrikt insändes
före den 24 december 1901 till undertecknad.
Nybro den 26 november 1901.
Birger Liedholm,
Extra provinsialläkare.

Lärarinnor, som önska platser till vär-
tminen, behagade skyndsamt anmäla sig
å Stockholms Nya Förmiddlingsbyrå, Kam-
makaregatan 48.
I pension i mellersta Tyskland blifver
den 1 jan. 1902 plats ledig för en ung flicka,
som mot nedsatt afgift vill åtaga sig att
nägra timmar i veckan undervisa i svenska
språket. Närmare under korrespondens med
A. O. 21 poste restante, Göteborg.

Sjuksköterska
erhåller anställning den 1 januari 1902 för
tjänstgöring hufvudsakligen vid smittosamma
sjukdomar inom Kalmar provinsialläkare-
distrikt. Sköterskan skall bo i Kalmar stad.
Lön 600 kronor årligen samt 1 krona om
dagen och fri skjuts vid tjänstgöring. An-
söknin åtföljd af merit-, ålders- och fräjd-
betyg insändes till Förste provinsialläkaren
i Kalmar före den 20 december.

Godt om platser för lärarinnor, värdinnor
samt hushållsbitr. att söka. Nya In-
ackorderingsbyrån, Brunkebergsgatan 3 B
Etabl 1887.

Guvernant, intresserad och undervisnings-
van i svenska ämnen och språk, skick-
lig i musik, frisk och hurtig, ej öfver 30 år,
sökes för 14-årig flicka. Svar till **Herre-
gård i Södermanland**, Iduns exp., Sthlm.

Barnfröken. En bildad, hälst musikalisk
flicka, ej under 25 år, önskas till 1 jan.
i hem i småstad för att ha vård om 5 barn.
Den sökande bör vara enkel och anspråks-
lös, kunnig i sömnad och äga kompetens att
läsa läxorna med de 3 äldsta barnen i ålder
mellan 7 å 10 år. Svar med fotografi och
löneanspråk emotses under adr. **Heimat-**
p. r. Växiö.

För en flicka
af god familj finnes plats ledig att biträda
i bokhandel och tillika deltaga i husliga gö-
romål. Refl. insände rekomm. samt löneanspråk
till **Bokhandel Norrbotten** under adr. S.
Gumeliu Annonbyrå, Stockholm, f. v. b.

PLATSSOKANDE.
PLATS SÖKES snarast hos familj i stad
eller på landet för att deltaga i husliga gö-
romål, af bildad flicka, som genomgått
hushållsskola och dessutom är kunnig i
klädsömnad. Svar till **T. C.**, Iduns exp.

En ung flicka
önskar plats i bättre familj att lära hus-
hället, hälst gär ungdom finnes förut. Huf-
vudvillkor vänligt bemötande och blifva an-
sedd som familjemedlem. Svar med pris-
uppgift till **Esther 1902**, Svenska Tele-
grambyråns Annonssafd., Sthlm.

SOM HUSFÖRESTÄNDARINNA önskar
ett ordningsinriktat bildad fruntimmer
plats till nyåret, att förestå finare anklings
hem, hälst i Stockholm. Har genomgått
fullständig kurs i hushållsskola. Svar till
»Pliktrogen 1902», Dag. Nyh. Annonssk.,
Gust. Ad. org.

EN UNG FLICKA, som genomgått 5 kl.
i elementarläroverk samt småskolelära-
rinneseem., önskar plats strax på nyåret i
god familj, att undervisa minderåriga barn,
äfven i musik. Önskar blifva ansedd så-
som medlem af familjen. Är villig att del-
taga i hushållsgöromål. Svar till **»Tuttan»**,
p. r. Ufvered.

BILDAD TYSKA, fullt mäktig franska
B och engelska språken, önskar anställ-
ning som sällskap åt äldre dam eller större
barn. Svar till **»25 år»**, Kristinehamn p. r.

Värdinneplats
sökes af troende, modeläders, bildad dam,
språkkunnig, hemmastadd i hushållsgö-
romål, van och kompetent att praktiskt sköta
ett hem och handleda barn samt ägande
förmåga att sprida glädje och trefnad om
kring sig. Fin-fina rek.
Svar till **»Godt lymne 43»**, Iduns exp.,
Stockholm, f. v. b.

Energisk, undervisningsvan lärarinna, skick-
lig i alla svenska ämnen, språk, musik,
handarb. söker plats. Svar **»Nitisk»**, Iduns
exp. f. v. b.

I alla hushållsgöromål såsom matl., bak,
sömnad m. m. kunnig bildad, ordentlig
flicka söker plats. Svar **»Idog»**, Iduns exp.
f. v. b.

KARTRITERSKA önskar plats efter jul.
Genomgått fröken Hilda Kleins kartrit-
ningskurs. Svar till **»S. E.»** under adress
S. Gumeliu Annonbyrå, Stockholm.

I matlagning, bak, sylt, sömnad kunnig
I bildad flicka önskar plats. Ordentlig, på-
litlig, tilltagen. Svar **»Vänlig och glad»**
under adr. S. Gumeliu Annonbyrå, Sthlm.

Lärarinna, undervisningsvan i alla ämnen,
språk, musik, handarb. söker plats. Svar
till **»Barnkör»** under adr. S. Gumeliu An-
nonbyrå, Sthlm.

En ung bildad flicka (20 år) önskar till
nyåret plats som sällskapsdam eller gu-
vernant i sin familj, hälst i Stockholm eller
på större egendom på landet (ev. att som
sällskap och hjälp medfölja på resor). Bästa
referenser. Svar med uppgift om pretentioner
och löneförmåner till **»Lady»**, Nordiska
Annonbyrån, Göteborg.

En 24-årig prästdotter, kunnig i matlagning
samt inom ett hus förekommande gö-
romål, söker plats i bildad familj i liflig trakt
där umgänge finnes, hälst å bruk eller egen-
dom, eller i stor familj i Stockholm. På
lön fastes ej afseende, mer på ett vänligt
bemötande, och att bli ansedd som medlem
af familjen. Svar snarast möjligt märkt
»Familjemedlem», Upsala p. r.

Plats att tillse hem i stad för skolbarn från
landet eller och som sällskap och hjälp
hos ensam dam eller i familj önskar bildad
flicka af god familj. Goda referenser finnas.
Svar till **Fr. A. Schultz**, Drottninggatan 30,
Norrköping.

Ett bildadt, språkkunnigt fruntimmer, öns-
kar med snaraste plats antingen som
värdinna, kontorsbiträde eller lärarinna,
hvari 10 års erfarenhet finnes. Svar till
»M. A. 32», Iduns exp. f. v. b.

PLATS att gå frun tillhanda, önskar en
20 års bättre flicka från landet, van vid
husliga sysslor. Genomgått en kurs i mat-
lagning. Svar under adress **»Familjemed-
lem»**, p. r. Vesterås.

EN UNG FLICKA, som med högsta betyg
genomgått 8-klässigt läroverk, sedan varit
i Frankrike och är mäktig franska språk,
önskar plats i sin familj, hälst i Stock-
holm. Svar till **»Enja»**, p. r. Jönköping.

KONTORSVAN
flicka af god familj, med god handstil, öns-
kar plats å större kontor på nyåret. Lön
efter förtjänst. Goda rekommendationer
kunna anskaffas. Svar emotses under adr.
»B. 19 år 1901», Iduns exp.

Nyheter till julen 1901!

Från Fosterlands-Stiftelsens Förlags-Expedition, Stockholm.

Frideborg. Folkkalender för 1902 af Pastor **B. Wadström**. 36:te årg. Med 9 porträtt och 21 teckningar. Kart. 1 kr., klob. 1.75.

Varde ljos. Illustrerad Missionskalender för 1902 af Docent **A. Kolmodin**. 10:de årg. Häft. 1 kr., kart. 1.25.

Under den högstes beskär. En berättelse från tioåriga krigets dagar af **Margareta Lenk**. Häft 2 kr., kart. 2.50, klob. 3 kr.

Fyra berättelser af **N. Fries**. Häft. 40 öre.

Huru jag kom till frid. En självbiografi. Översättning från tyskan. Häft. 1.50, kart. 1.75.

Ljus i mörkret. En berättelse från fransktyska kriget. Häft. 1.75, kart. 2 kr.

Studentkamraterna af **Hans Tharau**. Häft. 1.25, kart. 1.60, klob. 2.25.

Helvi. Berättelse för ungdom af **Hilja Haahti**. Två delar. Översättning från finskan. Häft. 2 kr., kart. 2.25, klob. 3 kr.

Räddad från hafvet af **O. F. Walton**. Häft. 50 öre.

Juda. Berättelse från tiden för Jerusalems förstöring genom **Titus af Adolf Jauss**. Häft. 50 öre.

Barnens Vän 1901. Inb. i vackert kart. band 2 kr.

De ungas tidning 1901. Inb. i vackert kart. band 2.50.

Sommarminnen. Musik af **A. S-G**. Till sånger af L. S., C. B.—g m. fl. 2 kr.

I nya upplagor:

Det ärofulla återtag. En episod ur valdensernas historia. Af **Crona Temple**. Andra uppl. Pris häft. 1 kr., kart. 1.25, klob. 2 kr.

Hemåt. Berättelse af **Ernst Evers**. Häft. 1.25, kart. 1.60, klob. 2.25.

Hvardagslif af **Runa**. Svenskt original. Tredje uppl. 280 sid. Häft. 1.75, kart. 2 kr., klob. 2.50.

Billiga böcker

lämpliga till julpresenter!

»En andalusisk kärlekssaga», roman af Don Petro Antoni de Alareon, öfvers. från originalets sjette upplaga. Pris 3.50, nedsatt pris 1.75.

»Min skönhet är min hemgift», roman af F. C. Philips och Percy Fendall. Pris 2.50, nedsatt pris 1.50.

»Ungfolk & Gamlingar», berättelser af Fredrik Nycander. Pris 2.00, nedsatt pris 1.00.

»Svalan», roman af H. Rider Haggard. Pris 3.00, nedsatt pris 1.50.

Alla dessa böcker hafva erhållit vackra omnämnande i pressen!

Sändas mot efterkräf, fraktfritt om alla tagas på en gång, från **Ernst M. Eklundhs förlag**, Stockholm. Postadress: **Saltjö-Dufnä**.

Mälsaker Möbler
eller s. k. Munkmöbler, rikhaltigt lager af Soffor, Karmstolar, Småstolar, Bord i flera storekar samt flera andra sorters bättre möbler. Tillandsorten mot efterkräf.
Beridarebangatan. 23 A.
A. H. Wentzell.

IDUN,
Illustrerad tidning för kvin-
nan och hemmet,
bör finnas i hvarje hem.

Antinephrite
(mot äggwhittsjuka)
Ofelbart medel i fast form.
Per ask 2 kr. (5 askar utgör en kur).
Professor Esbacks Albuminometer
med undersökningsvåtska 2 kr.
Sändes jämte beskrifning till landsorten mot postförskott från
Östermalms Kem. Fabr.
Konfor: **Linnegatan 15, Stockholm.**

Lämplig julklapp!

Elektriska Ficklampor för tillfällig belysning. Oberoende af väder och vind. Eldfara absolut utesluten; kunna t. ex. utan risk lända nedföras i krut eller benzin.

Pris kompletta Kr. 12: 50.
Prislista å andra eller nyhetsartiklar såsom klockställ, reslampor o. d. gratis & franco.
Paul Kroné.
Norrmalmst. 16, Stockholm.

Guldmedalj i Gefle 1901
för

utmärkt grafisk konst
(illustrationstryck, litografi och kemigrafiska reproduktioner)

tillerkändes
Iduns Konigl. Hofboktryckeri.

Pellerin's Margarin
är bäst!

De bästa sidentygerna

Nyheter i största urval direkt från fabriken

erhåller man af förstklassigt råmaterial i solida färger. Den, som önskar ett godt, hållbart sidentyg, torde rekvidrera provver från den gamla välrenommerade **Sidenfirman**

E. Spinner & C:ie, Zürich

(förr J Zürrens sidenfabrik).

Sparkasseräkning

4 proc. ränta.

Nordiska Kreditbanken

1 Drottninggatan 1
Mynttorget 4 Drottninggatan 102
Hornsgatan 52.

Barnängens

antiseptiska

Vademecum-Tvål.

Större kvantitet för lägre pris
erhåller allmänheten, då den köper »Attik-
Eter-Stimulus för Toiletten» och

begär CUREOL

i stället för Salubrin. Bruttpris 75 öre fl.
Vördsammast
S:T ERIKS TEKNISKA FABRIK,
Stockholm.

Astma

och slemstockning i lungorna botas genom
Dr Nyquists Astma-mixtur. Medicinen
sändes (ej fraktfritt) mot insändande af kr.
3.75 i postansvar till Dr O. F. Nyquist,
adr. Emmaboda

Malmö-

Galoscher

med pompadourklackar
rekommenderas.

Glöm icke

att

Mustads Taffelgrädd

är bästa och billigaste
bordsmör.

Capsuloids

Kvaliteten
ickekvantiteten af
járn fram-
bringar
nytt rikt
blod.

Capsuloids
har kvali-
teten och
den noga
kvantite-
ten som
blodet
dagligen
kan ab-
sorbera

Det i följande rekommendation omtal-
ta, utmärkta resultatet är framkalladt af
det nya, rika blod, som är frambragt ge-
nom att taga endast 3 Capsuloids
dagligen.

The Capsuloid Comp. 15/5 1901.
Undertecknad har i 2 år lidit af ofta åter-
kommande svimningsanfall, varit blek, utan
aptit och har alltid känt sig trött. Jag
tog då 3 Capsuloids dagligen och trots
det jag endast har använt 2 askar, har jag
sedan icke haft ett enda svimningsanfall.
Jag har fått en god kulör, en utmärkt
aptit, har tilltagit 5 pd i vikt och den
ständiga känsla af trötthet har öfver-
gifvit mig. Jag är 30 år gammal och har
2 barn. Köpenhamn, Nikolaigade 20, 4 tr.
Högaktningfullt MARTHA LARSEN.

Capsuloids erhållas å alla apotek å kr.
2.50 pr ask. Enda fabrik Capsuloid Com-
pany, 31 Snow Hill, London.

Wilhelm Rieger

parfumeur,

Frankfurt a/M,

rekommenderar såsom specialiteter:

Genomskinlig kristalltvål

Erkänd den bästa och i bruket
drygast af alla toilette-tvålar.

Perles d'or.

Ny och fin parfym för näsduken.

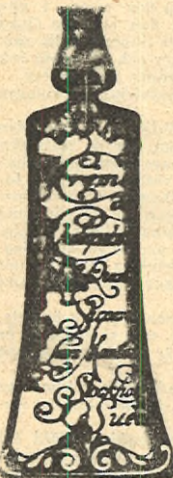
Finnes i alla finare parfymaffärer.

CARL BROMAN & C:o,

Manufakturaffär och Damskrädderi.

Lager af franska Siden- och Ylletyger.

34 Drottninggatan 34,
STOCKHOLM.

Crème de Cholepalmine,

utmärkt antiseptiskt hudmedel mot köll,
säljes i tuben å 30 och 75 öre
hos Herrar Speceri-, Färg- och Parfymhandlande
m. fl. samt å Apoteken.

Clara Fabriks

Stearinljus

Erik Plate & C:os, Göteborg,

Skosvårta

för Box Calf.

är oöfverträffad.

Pris Kr. 7.50 pr dussin.

Återförsäljare antagas.

Renligt, snyggt och billigt

till sin användning är Lagermans Metall-
Puts-Pulver »Tomten». Säljes hos alla
välförsedda hrr speceri- & diversehandlande
i riket.

Prisbelönt senast vid Världsställ-
ningen i Paris 1900.

Allm. telefon:
8 68, 47 35,
47 36.

**Olaus Olssons Kolimport-
Aktiebolag**
etableradt i Stockholm 1880.

1:a Anthracit.

Hushållskol. Cokes. Briketter.

Rikstelefon
179.

En praktisk och välkommen Julklapp är alltid en svart
klädning. Köp en sådan i

MAGASIN NOIR,

3 Stora Vattugatan 3, 1 tr. upp,

ty där finnas svarla tyger från de enklaste till de mest eleganta.

Af Ylletyger framhållas:

Elegant Fantasiyg från 1: 50 till 9: 00.	Armyre från 2: 25 till 5: 35.
Zibeline från 3: 50 till 7: 50.	Genombrutna Tyger från 1: 85 till 9: 00.
Damkläde från 1: 50 till 18: 00.	Långrandiga Tyger från 2: 00 till 8: 00.
Fransk Caschemire från 1: 10 till 6: 00.	Granit från 1: 25 till 4: 35.
Fasonerad Mohair från 1: 50 till 5: 00.	Ischigan från 3: 50 till 4: 50.

Svarla Sidentyger

släta och fasonerade, från 1: 50 till 10: — pr mtr.

Presentkort till alla priser.

Provver portofritt till landsorten. — Lokalen öppen kl. 10—4.

Hernösands Ensk. Bank

Kungsträdgårdsgatan 16.

Sparkasseräkning — Kassafack

från 15 kronor för år.

Värdehandlingar mottagas till förvaring och förvaltning af **Notariatsafdelningen.**

Inköp af lottsedlar

till åttonde dragningen 15 Februari 1902 bör ske i god
tid, emedan det visat sig, att lottsedlarne blifvit slutsålda långt
innan föregående dragningar. Pris för lottsedel 10 kr., beställning
till landsorten åtföljd af likvid och 40 öre (till rek., porto och
dragningslista).

Vid sjunde dragningen utfallna vinster utbetalas fr. o. m.
1 december 1901.

Vinsternas belopp 540,000 kronor.

Högsta vinsten 50,000 kronor.

Nordiska Museets Lotteri,

Fredsgatan 32, Stockholm.

Hållbaraste

äro

Ryska Galoscher

Petersburgs-fabrikatet

Obs! Röda triangeln
med årtalet 1860.

Utan den mma icke äkta
ryska fabrikatet.

Partiförsäljare:

Galoschimportbolaget, Stockholm.

Prenumerera på KAMRATEN!

Sparkasseräkning

Räntegodtgörelse 4 1/2 proc.

Aktiebolaget

Stockholms Diskontobank

Hufvudkontor: REGERINGSG. 1.

Afdelningskontor: HÖTORGET 8.

Bankaktiebolaget

Stockholm—Öfre Norrland,

6 Drottninggatan 6.

Hushållräkning 4 %.

Kassafack till 15, 20, 25 kronor.

Göteborgs Enskilda Bank

Brunkebergstorg 12.

Sparkasseränta 4 proc.

Föreningsbanken.

Hufvudkont.: Storkyrkobrinken 5,

Expeditionstid 1/210—1/4.

Afdelningskontor:

Storgatan 1. Uplandsgatan 2.

Exp-tid 1/210—3 o 5-7. Exp-tid 1/210—1/4

Högsta depositionsränta 5 %.

Sparkasseränta 4 1/2 % + andel i vin-

sten på sätt i sparkasseboken anfördes.

Sparkasseräkningshafvares andel i

1900 års vinst = 4,170 kr.

Inteckningsbolaget.

Högsta depositionsränta..... 4 1/2 %

Kapitalräkningsränta 4 1/2 %

Sparkasseränta (vid afdelnings-

kontoret) 4 %

Sydsvenska

Kredit-Aktie-Bolaget,

Stockholm, 17 Fredsgatan 17.

Afdelningskontor Götg. 31.

(Fonder kr 4,440,000)

Deposition 4 1/2 %

Kapitalräkning 4 1/2 %

Sparkasseräkning 4 %

Upp- & Afskrifning 2 %

Kassafack å 15, 20 och 25 kr.

Träsnidarejärn.

Största sortiment. Illustrationer och pris-

lista sändas på begäran gratis.

P. Aug Paulsson, Helsingborg.

HOLMQVISTS HANDELSINSTITUT

GÖTEBORG,

Västra Sveriges största, full-
ständigaste och mest renome-
rade handelsläroverk. 17:de arbetsåret.
10 speciallärare. Års- & terminkurser. Ter-
miner börja 20 aug. och 13 jan. Plats an-
skaffas i de flesta fall. Holmqvists skrif-
metod är landets mest spridda och af sta-
ten antagen som normalmetod.
Begär program.

Filip Holmqvist,
öfverlärare vid Tekniska skolan i Stockholm,
lärare vid Chalmerska institutet.

Brages

räntor för-
delaktiga.

Isif

Ingen
förvaltnings-
avgift.

BRAGES

hufvudkontor:

12 Kungs-
trädgårdsg.,

Stockholm.

Toilettpapper,

af bästa kvalitet, sändes mot efterkrav i pa-
ket å 2 eller 5 kr. fraktfritt pr järnväg från
Bäckhammars Nya Aktiebolag,
adr. Värml. Björneborg.